

Evaluatie Communicatieplan Platform vmbo-Bouwtechniek

1 - Meting 2006/2007

*Evaluatie 1 – meting 2007
uitgevoerd door:*

Onderzoeksbureau DataDesk
dhr R.A. Treep
van Hardenbroeklaan 58
3981 EP Bunnik

In opdracht van:

Platform vmbo-Bouwtechniek

Samenvatting.....	3
1.1 Inleiding.....	5
1.2 Onderzoeksvragen.....	6
1.3 Onderzoeksopzet.....	7
2 Secundaire analyse.....	8
2.1 Secundaire analyse: Leerlingaantallen vmbo Bouwtechniek.....	8
2.2 Secundaire analyse: Doorstroming, rendement en uitstroming.....	13
3 Leerlingen op het vmbo.....	15
3.1 Peiling tweedejaars leerlingen vmbo.....	15
3.2 Peiling derdejaars leerlingen vmbo Bouwtechniek.....	20
3.3 Peiling vierdejaars leerlingen vmbo Bouwtechniek.....	25
4 Docenten vmbo Bouwtechniek.....	28
5 Medewerkers kenniscentra	31
6 Evenementen en publicaties.....	33
7 Conclusies en aanbevelingen.....	34
Bijlage 1: tabellen-index.....	40
Bijlage 2: gebruikte vragenlijsten.....	41

Samenvatting

Evaluatie Communicatieplan

1 - Meting 2006/2007

Werkgevers en werknemersorganisaties in de bouw- en houtnijverheid hebben een gezamenlijk belang: de gekwalificeerde instroom van gediplomeerde leerlingen in de bouw- en houtrichting in de bedrijfstak bevorderen. Het Platform vmbo Bouwtechniek werkt aan de verbetering van de kwantitatieve en kwalitatieve instroom van leerlingen in de bouw- en houtrichting in het mbo/bedrijfsleven.

De communicatiewerkgroep van het Platform beschrijft de activiteiten in een Communicatieplan. Jaarlijks worden de activiteiten geëvalueerd, de cijfers van het CFI op een rij gezet, conclusies getrokken en aanbevelingen geformuleerd. Dit is de zogenaamde 1-meting.

Deze sluit op een aantal punten aan bij de eerdere ToekomstPas metingen en door een nulmeting in 2006. Voor de peiling onder vmbo leerlingen en medewerkers kenniscentra, maar voor het doorstroomonderzoek en het onderzoek onder docenten bouwtechniek is het een vervolgmeting. Om zicht te krijgen op de door leerlingen ontvangen voorlichting, de waardering er van en mogelijke invloed op sector/richting keuze, is voor zowel tweede als derdejaars leerlingen een compacte vragenlijst opgesteld.

Ook een aantal docenten en medewerkers kenniscentra hebben vragen beantwoord.

Ontwikkeling leerlingaantal binnen het vmbo naar de verschillende sectoren

Het totaal aantal 3^e en 4^e jaarsleerlingen op het vmbo daalt nog steeds. Per sector ligt deze daling tussen de -1 en -4%. Hoewel de sector techniek als geheel nog steeds op -1% staat, is de richting Bouwtechniek gestegen met een lichte groei van 4% (zie ook tabel 2.2).

De grootste leerweg blijft de basisberoepsgerichte leerweg. Deze neemt echter wel af ten gunste van de kaderberoepsgerichte en de intersectorale leerweg. Wat betreft deze laatste leerweg geldt dat zowel het leerlingaantal behoorlijk toeneemt als ook het aantal scholen dat deze leerweg aanbiedt.

Doorstroom van derdejaarsleerlingen naar vierdejaars leerlingen

Het aantal derde jaarsleerlingen Bouwtechniek dat naar het vierde leerjaar doorstroomt blijkt door de jaren heen een constant percentage te zijn dat telkens tussen de 85 en 87% ligt.

Gekwalificeerde uitstroom naar de bouwnijverheid en vervolgopleidingen

De cijfers voor de verschillende cohorten laten tot 03/04 een redelijke constante gekwalificeerde uitstroom naar de bouw zien. Het percentage schommelt dan tussen de 67% en 68%. Van de leerlingen die na dat schooljaar uitstromen gaan er naar verhouding telkens meer een opleiding in de bouw volgen. Docenten verwachten dat van het huidige cohort dat in 06/07 zijn diploma behaalt 77% verder zal gaan met een opleiding in de bouw. Dit percentage ligt 10% hoger dan in 03/04.

Een andere ontwikkeling is de afname van het aantal leerlingen dat direct na het behalen van het diploma in de bouw gaat werken. (zie ook tabel 2.8)

De resultaten in de enquête bij de vierdejaarsleerlingen wijken hier en daar af, dat kan komen omdat leerlingen al half maart de vraag beantwoordden en docenten begin juni. Van de vierdejaarsleerlingen geeft 22% aan de bouw de rug toe te keren.

De omvang van de afdeling Bouwtechniek voor de afgelopen zeven jaar

Sinds 01/02 neemt de omvang van de afdeling Bouwtechniek af. Die trend zet zich voort in het schooljaar 06/07. Langzaam maar zeker krimpen de afdelingen Bouwtechniek evenals het aantal scholen met een afdeling Bouwtechniek (van 255 in 00/01 naar 227 in 06/07).

De waardering door leerlingen van de ontvangen voorlichting.

- 10% van de leerlingen die uiteindelijk Bouwtechniek kiezen, geven aan dat de voorlichting op de basisschool heeft meegespeeld!
- 77% van de tweedejaars leerlingen geeft aan voldoende tot ruim voldoende te zijn voorgelicht over de richting Bouwtechniek. Bij de derdejaars was dat 74% en bij de vierdejaars 72%. De beoordeling in de vorm van een rapportcijfer is weer 7,7. Meest genoemde verbeterpunten betreffen:
 - meer voorlichting over werken in de bouw (39%)
 - meer voorlichting over beroepen in de bouw (37%)

Sectorkeuze

Net als vorig jaar weet een groot aantal tweedejaars leerlingen (62%) al bij aanvang van de opleiding welke sector en richting zij willen volgen. Het percentage ligt wel lager dan vorig jaar (was toen 71%). **Van leerlingen die de opleiding bouwtechniek volgen, staat bij 71% van de tweedejaars de keus voor bouwtechniek al bij aanvang vast. Bij de derdejaars is dat 72% en bij de vierdejaars 71%.**

Het beeld bij opsplitsing naar sekse is ook genuanceerder dan vorig jaar. 55% van de meisjes is bij aanvang van de opleiding vastberaden over de sector en richting, voor jongens ligt dat percentage op 64%. 23% van alle leerlingen heeft in eerste instantie wel een sector in het hoofd, maar besluit na twee jaar toch een andere sector te gaan volgen. Het blijkt om 34% van de meisjes te gaan dat wisselt en 21% van de jongens. Deze percentages geven aan welke ruimte er is als het gaat om een eventuele overstap naar Bouwtechniek. De kans om leerlingen voor de Bouwtechniek te winnen blijkt het grootst binnen de andere richtingen van de sector techniek

Het aantal meisjes vertoont een lichte stijging Bij de derdejaar is dat gestegen van 5 naar 7% en bij de vierdejaars van 3 naar 5%.

Welke voorlichting hebben vmbo leerlingen Bouwtechniek ontvangen?

Ruim driekwart van de vmbo leerlingen heeft praktische sectororiëntatie ontvangen (PSO), waarvan 69% specifieke PSO over bouwtechniek heeft gehad. Andere vormen van voorlichting die leerlingen hebben ontvangen zijn de folder "Kies Bouwtechniek" (23%) en een docent die één of meer lessen heeft besteed aan voorlichting over leren en werken in de bouw (34%).

Het digitale leermiddel voor leerlingen in de kaderberoepsgerichte leerweg, over het bouwen van een sportcomplex, is door respectievelijk 12% derdejaars en 25% vierdejaars KBL leerlingen gebruikt. Tweederde tot 87% van de leerlingen weten hierna beter welke beroepen kaderberoepen zijn. Websites die leerlingen kunnen voorlichten (vmbo-bouwtechniek.nl / bouwberoepen.nl) zijn onbekend bij de leerlingen. Het bezoek ligt dan ook laag, tussen de 12 en 18%.

De voorlichting voor derde en vierdejaars leerlingen spitst zich meer toe op de periode na het behalen van het diploma. In veel gevallen worden er stages, excursies en gastlessen verzorgd. De meeste leerlingen Bouwtechniek (93%) hebben aan het einde van het derde leerjaar één stageadres gehad. Ongeveer de helft van de vierdejaarsleerlingen loopt ook in het vierde jaar nog een stage. 46% van de derdejaars leerlingen heeft één of meerdere excursies achter de rug. Van alle derdejaars leerlingen heeft 28% één of meer gastlessen gehad. De stages worden zeer positief beoordeeld. Leerlingen geven voor de stages gemiddeld een 8,3, excursies krijgen een 7,3 en gastlessen een 6,6 als rapportcijfer.

Het imago van Bouwtechniek

Eenderde van de leerlingen vindt bouwtechniek niets voor meisjes.

Tweedejaars leerlingen typeren Bouwtechniek als volgt:

Je kunt er goed verdienen (87%);

Je kunt er altijd doorleren (63%);

Het is interessant werk (61%);

De Bouwtechniek is een uitdagend werkterrein (59%)

De landelijke dag en regiobijeenkomsten van het Platform

De landelijke dag is door 325 docenten van 119 verschillende scholen bezocht. Van de 221 lidscholen is dat 54%. Kwantitatief is dit lager dan het streefcijfer van minimaal 60%. Kwalitatief werd de dag enorm gewaardeerd.

Het opkomstpercentage van de regiobijeenkomsten lag dit jaar op 95% wat met recht een topper genoemd mag worden. Normaal ligt het percentage tussen de 70 en 80%.

Gebruik van de verschillende Platformproducten door docenten

Het meest gebruik wordt gemaakt van de nieuwsbrief (98%), de regiobijeenkomsten (97%) en de website van het Platform (92%). Er wordt relatief weinig gebruik gemaakt van de ouderfolder, de voorlichtingsmap BWI en de flyer BWI. De waardering voor de verschillende producten ligt telkens tussen de 7,2 en 7,6

Bekendheid van de verschillende Platformproducten onder buitendienst medewerkers van de kenniscentra Bouwhoutcluster

Driekwart kent inmiddels het product.

Meer kenniscentra medewerkers bezoeken de regiobijeenkomsten van het Platform en meer medewerkers hebben contact met de regiocoördinator van het Platform.

De bekendheid van nieuw uitgebrachte producten kan beter via vergaderingen of intranet.

Medewerkers zijn positief over de producten en de ondersteuning van hun werk door het Platform.

1.1 Inleiding

De economie draait momenteel op volle toeren. In bijna alle sectoren is de werkloosheid gedaald tot een historisch dieptepunt. De economische groei is hoog en er is overal volop werk. De bouw & houtnijverheid vormt hierop geen uitzondering. Dit vertaalt zich in een toenemende vraag naar goed opgeleide arbeidskrachten in deze sector.

Onderzoeken uit voorgaande jaren lieten zien dat de gekwalificeerde instroom in de bouw & hout sector stagneerde. Het gaat hierbij om leerlingen met een opleidingscertificaat in de bouw- en houthandeling die ook daadwerkelijk in deze sector gaan werken of verder leren. Terwijl ook dit jaar de sector techniek een daling kent is er voor wat betreft Bouwtechniek voor het eerst in jaren weer sprake is van een lichte stijging! Lag in voorgaande jaren de procentuele afname tussen de 5 en 8%, dit jaar is voor het eerst sinds 4 jaar het aantal leerlingen Bouwtechniek met 4% *toegenomen*.

Om de gekwalificeerde instroom in de bouw en hout sector te stimuleren is het Platform Bouwtechniek in oktober 2005 gestart met het Communicatieplan vmbo Bouwtechniek. De werkgroep communicatie wil dat het Communicatieplan wordt ondersteund door een systematische evaluatie. Deze evaluatie sluit op zo veel mogelijk punten aan bij de evaluatie uit '05-'06.

Het Platform vmbo Bouwtechniek heeft aan DataDesk gevraagd de evaluatie te verzorgen.

Voor u ligt de rapportage waarin verslag wordt gedaan van de resultaten.

1.2 Onderzoeksvragen

Het hoofddoel van het communicatieplan is het verzorgen van een optimale informatievoorziening en ondersteuning van het vmbo Bouwtechniek. Dit moet resulteren in beter geïnformeerde leerlingen m.b.t. leren en werken in de bouw, waardoor instroom in de richting vmbo Bouwtechniek vergroot. Hierdoor kan op den duur ook de uitstroom richting Bouwnijverheid & mbo-opleidingen toenemen. Een tweede doel van het communicatieplan is het verbeteren van het imago van de bouwnijverheid.

Afgeleide doelstellingen communicatieplan en daarbij behorende onderzoeksvragen:

- a) *Meer gekwalificeerde uitstroom richting vervolgopleidingen in de bouwnijverheid. Het streven was in 2005-2006 10% extra gekwalificeerde uitstroom ten opzichte van het voorgaande cohort '03-'04. Uit eerder onderzoek is gebleken dat dit percentage uitstroom voor cohort '03-'04 lag op 67%. Cohort '04-'05 is uitgekomen op 70% gekwalificeerde uitstroom richting bouwnijverheid. Hoe ligt dit voor cohort '05-'06? Het streven is nog steeds een toename van 10% gekwalificeerde instroom ten opzichte van cohort '03-'04 wat neer komt op 77% gekwalificeerde doorstroom. Voorafgaand aan de vraag die bovenstaande doelstelling stelt, namelijk wat is de uitstroom voor cohort '05-'06, moet eerst antwoord worden gegeven op de vraag hoe het aantal leerling zich binnen het vmbo naar de verschillende sectoren dit jaar (2006-2007) heeft ontwikkeld.*
- De twee onderzoeksvragen van dit deel luiden:*
- Hoe ontwikkelt het leerlingaantal zich binnen het vmbo naar de verschillende sectoren?
 - Hoe ziet de uitstroom van cohort 05 / 06 er uit als het gaat om gekwalificeerde uitstroom naar de bouwnijverheid en vervolgopleidingen
 - Wat verwachten docenten met betrekking tot de gekwalificeerde uitstroom van schooljaar 06 / 07?
- b) *Goed geïnformeerde vmbo (en basisschool) leerlingen over werken en leren in de Bouwnijverheid, waardoor uiteindelijk meer leerlingen aan het einde van het tweede jaar vmbo kiezen voor de sector Bouwtechniek. Immers, om meer substantiële uitstroom te genereren is een hogere instroom noodzakelijk. De onderzoeksvragen die hier bij horen:*
- Hebben vmbo leerlingen (Bouwtechniek) voldoende voorlichting BT ontvangen?
 - Wat was de bruikbaarheid/ kwaliteit van de verkregen voorlichting Bouwtechniek?
 - Hoe komen leerlingen tot een sectorkeuze en welke rol speelt de voorlichting daarbij?
 - Kennen leerlingen de producten voor hen van het Platform?
 - Wat is het imago van Bouwtechniek bij aanvang van de opleiding en na twee/drie jaar?
 - Welke plannen hebben de vmbo leerlingen Bouwtechniek na het behalen van hun diploma? Gaat men verder in de bouwnijverheid, lerend dan wel werkend of besluit men een andere kant op de gaan?
- c) *Docenten Bouwtechniek gericht informeren en voorzien van ondersteuning in de vorm van verschillende producten. Concreet gaat het ten eerste om het bezoek aan regiobijeenkomsten van het Platform en de landelijke dag. Het streven is dat 65% (minimaal 60%) van de scholen die lid zijn van het Platform vmbo Bouwtechniek, één of meerdere docenten de dag laten bezoeken. Verder wil het Platform weten wat het gebruik is van het arrangement (Platformproducten) door docenten Bouwtechniek en welke waardering deze docenten hebben voor de verschillende producten.*
- Vragen zijn:*
- Hoeveel docenten hebben regiobijeenkomsten en de landelijke dag van het Platform bezocht?
 - Hoe worden de regiobijeenkomsten en de landelijke dag gewaardeerd?
 - Wat is het gebruik van de verschillende Platformproducten?
 - Wat is de waardering voor deze producten?
 - Wat is de gemiddelde leeftijd van docenten bouwtechniek, hoe lang zijn ze werkzaam als docent en wat is hun opleidingsachtergrond?
 - Vindt u het een goed idee de naam van afdeling Bouwtechniek te veranderen, in bijv. BWI
- d) *Bereiken van nagenoeg alle medewerkers kenniscentra BouwHoutcluster (die een relatie hebben met het vmbo). Het streven is dat $\frac{3}{4}$ van hen het voorlichtingsmaterialen kent. Voor de buitendienstmedewerkers (die een relatie met het vmbo hebben) wordt gestreefd naar 50% werken met de producten en voorlichtingsmaterialen van het Platform.*
- Hoe staat het met de bekendheid van het Platform vmbo Bouwtechniek onder medewerkers + buitendienst medewerkers van de kenniscentra BouwHoutcluster?
 - Wat is de bekendheid met de producten van het Platform vmbo Bouwtechniek onder medewerkers + buitendienst medewerkers van de kenniscentra BouwHoutcluster en hoe waarderen zij deze producten?

1.3 Onderzoeksopzet

Gezien de hoofddoelstelling van het Communicatieplan (verzorgen van een optimale informatievoorziening en ondersteuning van het vmbo) ligt een onderzoeksdesign voor de hand waarbij er met enige tussenpozen meerdere metingen worden verricht. Zo ontstaat een beeld door de tijd heen. Deze longitudinale opzet maakt het mogelijk trends en ontwikkelingen te signaleren, waarbij tevens kan worden gekeken naar de invloed van mogelijke maatregelen en interventies (lees o.a. nieuwe Platform-producten en/of diensten). Onderhavige onderzoek sluit aan bij de evaluatie uit '05-'06. Er is één nieuw onderdeel toegevoegd, te weten een meting onder vierdejaars leerlingen vmbo Bouwtechniek. De andere onderdelen sluiten nagenoeg naadloos aan bij de eerdere evaluaties. Door de gegevens van de eerdere onderzoeken aan te vullen met nieuwe gegevens ontstaat een beeld door de tijd heen dat een actueel zicht geeft op bijvoorbeeld het verloop van leerlingen dat kiest voor Bouwtechniek.

Korte omschrijving van de verschillende deelonderzoeken:

1. Doorstroomonderzoek (herhaling):
 - Dit onderdeel geeft met actueel cijfermateriaal het aantal derde en vierdejaars leerlingen in het vmbo Bouwtechniek weer. Hoe ontwikkelt de afdeling Bouwtechniek op het VMBO zich ten opzichte van het gehele vmbo, qua omvang, qua leerwegen, qua leerlingaantal en qua leerling-populatie? Het betreft secundaire analyses op bestanden van het CFi.
 - De uitstroom van leerlingen Bouwtechniek is, net als eerdere jaren, via scholen achterhaald. De tabellen sluiten aan op de gegevens van de eerdere metingen en laten zien hoe de uitstroom zich heeft ontwikkeld en mogelijk gaat ontwikkelen. Dit onderdeel geeft antwoord op de bij a) vermelde onderzoeksvragen op pagina 4.
2. Peiling vmbo leerlingen
 - Om meer zicht te krijgen op de mate waarin vmbo leerlingen zijn voorgelicht en de rol die deze voorlichting heeft gespeeld bij de uiteindelijke sectorkeuze zijn twee metingen verricht in de vorm van 3 schriftelijke vragenlijsten. De eerste lijst is verspreid onder een steekproef van tweedejaars vmbo leerlingen op scholen met een afdeling Bouwtechniek. Zij hebben al wel een sectorkeus gemaakt, maar die beperkt zich niet alleen tot Bouwtechniek. De tweedejaars vragenlijst is dus ook verspreid onder leerlingen die bijvoorbeeld Zorg en Welzijn gaan volgen. De tweede vragenlijst is uitgezet onder derdejaars leerlingen Bouwtechniek. De derde vragenlijst is door vierdejaars leerlingen Bouwtechniek ingevuld. De gegevens van de drie vragenlijsten geven zicht op de bij punt b) vermelde onderzoeksvragen op pagina 4.
3. Docenten vmbo Bouwtechniek, waarvan de school lid is van het Platform
 - Het aantal bezoekers van de regiobijeenkomsten en de landelijke dag is bepaald door inschrijfformulieren te tellen.
 - Samen met het inschrijfformulier voor de landelijke dag is een vragenlijst meegezonden. Aan de orde komen het gebruik en de waardering van producten van het Platform. De gegevens van dit onderdeel geven antwoord op de bij c) vermelde onderzoeksvragen op pagina 4.
4. Intern/ algemeen Medewerkers kenniscentra BouwHoutcluster
 - Medewerkers van de kenniscentra zijn met een schriftelijke vragenlijst benaderd. Deze gegevens geven antwoord op de vermelde onderzoeksvragen op pagina 4.

2 Secundaire analyses

Jaarlijks houdt het CFI tellingen van het aantal leerlingen dat in Nederland onderwijs volgt bij een erkende onderwijsinstelling. Zij baseren daarop de bekostiging van de scholen. Naast enkele achtergrondkenmerken wordt tevens het aantal behaalde diploma's geregistreerd. Dit betreffen gegevens op schoolniveau. Daardoor is het niet mogelijk cohortgegevens door de tijd heen te reconstrueren. In de toekomst is dit wel mogelijk.

Het CFI heeft tot taak het materiaal te ontsluiten en aan te bieden aan gemeenten en onderzoeksinstellingen. De cijfers worden door scholen zelf aangeleverd. Met behulp van het materiaal kan groei en krimp van specifieke onderwijssoorten worden bepaald. Daarnaast was het in voorgaande jaren mogelijk het rendement van een onderwijsinstelling vast te stellen. Hiervoor werd de instroom, doorstroom en het aantal behaalde diploma's vergeleken.

Vanaf 05/06 wordt het aantal diploma's niet meer zoals voorheen tot in detail geregistreerd. Het CFI beperkt zich voor wat het vmbo betreft tot de 4 bekende sectoren zonder een onderverdeling te maken in bijvoorbeeld Bouwtechniek. Tijdens eerdere evaluaties voor de ToekomstPas is met behulp van deze jaarlijks opgeschoonde CFI-cijfers het aantal leerlingen op vmbo-scholen met een afdeling Bouwtechniek bepaald. Tevens is naar het rendement gekeken van scholen met een afdeling Bouwtechniek. Dit laatste is nu dus niet meer mogelijk. We zullen volstaan met het vermelden van leerlingaantallen.

2.1 Secundaire analyses: Leerlingaantallen VMBO Bouwtechniek

In de voorgaande rapportages zagen we dat het aantal leerlingen Bouwtechniek van jaar tot jaar daalde. De onderstaande tabel laat zien dat er dit schooljaar *voor het eerst weer sprake is van een lichte stijging!* Lag in voorgaande jaren de procentuele afname tussen de 5 en 8%, dit jaar is voor het eerst sinds 4 jaar het aantal leerlingen Bouwtechniek weer toegenomen, met 4%.

kalenderjaar	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07
aantal IIn							
B.T.	14.826	15.125	14.392	13.221	12.188	11.666	12.171
t.o.v v.g. jr.	-----	+ 2%	- 5%	-8,1%	-7,8%	-4,3%	+4,3%
t.o.v 00/01	100%	+ 2%	- 3%	-11%	-18%	-21%	-18%

tabel 2.1 Aantal leerlingen Bouwtechniek door de jaren heen 3^e + 4^e leerjaar te samen (bron: CFI)

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het aantal leerlingen weer naar de verschillende sectoren.

Alle sectoren

Overzicht andere sectoren	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07
sector techniek (incl. B.T.) t.o.v v.g.jr.	43.577 41% ---- →	45.727 37% +5%	46.184 37% +<1%	43.733 35% <-5%	41.716 34% -5%	41.258 32% -1%	40.841 32% -1%
<i>alleen B.T. (niet meetellen bij totaal)</i>	14.826 14% ---- →	15.125 12% +2%	14.392 11% -5%	13.221 10% -8%	12.188 9% -8%	11.666 9% -4	12.171 10% +4
sector economie	30.441 28% ---- →	39.130 31% +29%	43.858 35% +12%	43.739 33% -<1%	42.255 32% -3%	40.852 32% -3%	39.310 31% -4%
sector zorg en welzijn	31.044 29% ---- →	37.249 30% +20%	41.874 34% +12%	42.476 32% +1% ^o	44.016 34% +4%	45.080 35% +3%	44.510 35% -1%
sector landbouw	1.867 2% ---- →	2.059 2% +10%	2.120 2% +3%	2.096 2% -1%	2.135 2% +2%	2111 2% -1%	2033 2% -4%
Totaal:	106.929 100% ---- →	124.165 100% +16%	134.036 100% +8%	132.044 100% -1%	130.122 100% -1%	129.301 100% <-1%	126.694 100% -2%

tabel 2.2 Overzicht omvang alle sectoren vmbo (bron CFI) (blauw % horizontaal lezen, zwart % verticaal!)

Tabel 2.2 laat zien dat het totaal aantal 3^e en 4^e jaarsleerlingen op het vmbo nog steeds daalt. Per sector ligt deze daling tussen de -1 en -4%. Echter de richting Bouwtechniek vormt hierop een uitzondering, er is sprake van een lichte groei van 4% (zie ook tabel 2.1). Hiermee staat deze richting weer op het oude niveau van twee jaar terug (04/05). Omdat de sector techniek als geheel nog steeds op -1% staat en de richting bouwtechniek is gegroeid zullen andere richtingen-techniek naar verhouding meer dan 1% zijn gekrompen.

De sector Economie neemt samen met de sector landbouw dit schooljaar met 4% af. Ook de sector Zorg en Welzijn, die vorig jaar nog een groei kende, staat nu op krimp (-1%).

Bovenstaande cijfers beziend, concluderen we dat het de goede kant op gaat met het aantal leerlingen Bouwtechniek.

Type leerweg Bouwtechniek

Binnen de richting Bouwtechniek kiezen leerlingen voor een bepaalde leerweg. Vaak wordt de keus bepaald door de mate waarin de capaciteiten van een leerling praktisch dan wel theoretisch zijn gericht. Zeer praktisch ingestelde leerlingen zullen sneller kiezen voor een basisberoepsgerichte leerweg (BBL) of een kaderberoepsgerichte leerweg (KBL). Theoretisch ingestelde leerlingen zullen vaker kiezen voor de gemengde leerweg (GL).

Aanbod type leerwegen	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07
Gemengde leerweg t.o.v v.g. jr.	- - ---- →	63 24% +100%	67 25% +6%	56 21% -16%	64 24% +8%	55 24% -14%	39 17% -30%
Kaderberoepsgericht	3 1% ---- →	203 76% +100%	196 73% -3%	193 72% -1%	188 70% -3%	185 80% -2%	187 82% +/- %
Basisberoepsgericht	256 95% ---- →	255 95% +/- %	222 83% -13%	216 81% -3%	210 87% -3%	201 86% -4%	198 87% +/- %
Intrasectoraal (bouwbreed)	-	32 12% +100%	45 17% +40%	47 18% +2%	47 18% +/- %	44 19% -6%	68 30% +54%
Leerwerktrajecten	- - ---- >	- - -	91 34% +100%	111 41% +22%	111 41% +/- %	83 40% -25%	76 33% -8%
					(n=267)	(n=232)	(n=227)

tabel 2.3 Aanbod opleidingen Bouwtechniek vmbo scholen met afdeling Bouwtechniek (Bron CFI) (meerdere antwoorden/leerwegen mogelijk!)

De meeste scholen bieden vooral de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg aan. Het aantal scholen dat deze leerwegen in vergelijking met vorig jaar aanbiedt veranderde nauwelijks.

Het aanbod van de gemengde leerweg lijkt in vergelijking met vorig jaar nog meer af te nemen. Momenteel biedt nog maar 17% van alle scholen met een afdeling Bouwtechniek deze leerweg aan. Het aanbod van leerwerktrajecten neemt evenals vorig jaar nog steeds af. Het intrasectorale onderwijs/ (bouwbreed) wint daarentegen duidelijk aan terrein. Bijna eenderde van de scholen biedt nu ook deze leerweg aan.

Leerlinggegevens

Derde leerjaar 06/07	Totaal	aantal meisjes	aantal LWOO
- gemengde leerweg	404 (10%) 6% 100%	78 (38%) 18% 19%	19 (<1%) <1% 5%
- kaderberoepsgerichte leerweg	1847 (27%) 28% 100%	91 (30%) 21% 5%	314 (11%) 14% 17%
- basisberoepsgerichte leerweg	2617 (46%) 40% 100%	93 (25%) 21% 4%	1404 (69%) 63% 54%
- intrasectoraal	1465 (15%) 23% 100%	176 (6%) 40% 12%	388 (16%) 17% 26%
- leerwerktraject	102 (2%) 2% 100%	0 (<1%) -% -%	74 (3%) 3% 72%
- assistent in opleiding	49 (-) <1% 100%	1 (-) <1% <1%	42 (-) 86% 86%
Totaal	6484 100% 100%	439 100% (5%) 7%	2241 100% (34%) 35%

tabel 2.4 Aantal leerlingen 3^e leerjaar 05 – 06 (blauw % horizontaal lezen, zwart % verticaal, rood % vorig jaar)

Vierde leerjaar 06/07	Totaal	aantal meisjes	aantal LWOO
- gemengde leerweg	163 (5%) 3% 100%	9 (13%) 3% 5%	6 (2%) <1% 4%
- kaderberoepsgerichte leerweg	1612 (27%) 28% 100%	100 (40%) 32% 6%	237 (9%) 12% 15%
- basisberoepsgerichte leerweg	2553 (51%) 45% 100%	62 (32%) 20% 2%	1269 (69%) 64% 50%
- intrasectoraal	1082 (13%) 19% 100%	133 (11%) 43% 12%	275 (8%) 14% 25%
- leerwerktraject	218 (5%) 4% 100%	2 (2%) <1% <1%	141 (11%) 7% 65%
- assistent in opleiding	59 (-) 1% 100%	1 (-) <1% 2%	48 (-) 2% 81%
Totaal	5687 100% 100%	307 100% (3%) 5%	1976 100% (35%) 35%

tabel 2.5 Aantal leerlingen 4^e leerjaar 06 - 07

Het percentage leerlingen van de kaderberoepsgerichte leerweg blijft in zowel het derde als ook het vierde leerjaar vrij constant (27-28%). De basisberoepsgerichte leerweg zakt wat betreft het percentage leerlingen in zowel het derde als ook het vierde leerjaar met 6%. Voor het eerst in jaren is er een lichte procentuele toename in het aantal meisjes dat kiest voor Bouwtechniek. In het derde leerjaar betreft het een stijging van 5 naar 7% en in het vierde jaar van 3 naar 5%. Deze stijging is vooral merkbaar bij de intrasectorale richting.

De tabellen 2.4 en 2.5 geven alleen de feitelijke aantallen en verhoudingen (percentages) per schooljaar weer. Deze getallen geven nog niet de mate aan waarin er sprake is van een absolute toename of afname.

We geven de cijfers uit de tabellen 2.4 en 2.5 nogmaals maar dan aangevuld met gegevens van voorgaande jaren (voor zover aanwezig). Per cohort zijn het derde en vierde leerjaar te samen genomen. Het blauwe percentage geeft de toename of afname weer *ten opzichte van het voorgaande jaar*.

Kalenderjaar → ↓ Aantal lln (3+4 l.j.)	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07
gemengde leerweg	538	637 (+18%)	774 (+21%)	873 (+12%)	567 (-35%)
basisber.ger. leerweg	8.664	7.446 (+14%)	6.323 (-15%)	5.654 (-11%)	5.170 (-9%)
kaderber.ger. leerweg	3.234	3.187 (-1%)	3.086 (-3%)	3.153 (+2%)	3.459 (+10%)
Intrasectoraal	1.426	1.396 (-2%)	1.394 (--)	1.632 (+17%)	2.547 (+56%)
leerwerktraject	530	555 (+5%)	611 (+10%)	354 (-42%)	320 (-10%)
assistent in opl.	N.b.	N.b.	N.b.	N.b.	108

tabel 2.6 Aantal leerlingen door de jaren heen 3^e + 4^e leerjaar te samen.
Blauw is percentage t.o.v het voorgaande jaar (bron: CFI)

Het aantal leerlingen KBL is de afgelopen twee schooljaren toegenomen van 3.086 naar dit jaar 3.459.

Een nog veel opvallender stijging betreft de toename van het aantal leerlingen bij de intrasectorale leerweg, een ontwikkeling die zich bij zowel het derde als ook het vierde leerjaar voor doet (zie tabel 2.4 en 2.5). Op zich strookt de bevinding met de gegevens uit tabel 2.3 dat het aanbod van de intrasectorale leerweg behoorlijk is toegenomen.

De gemengde leerweg is ondanks een aanvankelijke groei in de voorgaande jaren dit schooljaar met meer dan eenderde gedaald.

Ook de leerwerktrajecten trekken minder leerlingen dan in voorgaande jaren. Ten opzichte van cohort 04/05 is het aantal leerlingen dat deze richting volgt bijna gehalveerd.

Tabel 2.6 laat zien dat Intrasectoraal en KBL in de lift zitten. Andere richtingen kennen juist een terugloop van het aantal leerlingen in vergelijking met het voorgaande schooljaar.

Omvang afdelingen Bouwtechniek door de tijd heen

Doordat het leerlingaantal Bouwtechniek al geruime tijd daalt zullen er ook wijzigingen plaats vinden op scholen wat betreft de omvang van de afdeling Bouwtechniek.

Omvang afdeling Bouwtechniek	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07
1 - 25 lln	10%	11%	12%	18%	19%	23%	32%
26 - 50 lln	41%	40%	39%	35%	41%	45%	47%
51 - 75 lln	27%	24%	25%	28%	24%	16%	14%
76 – 100 lln	11%	13%	12%	9%	9%	7%	4%
100 lln en meer	11%	13%	11%	10%	7%	8%	3%
Totaal	100% (n=255)	100% (n=254)	100% (n=249)	100% (n=243)	100% (n=239)	100% (n=232)	100% (n=227)

tabel 2.7 Ontwikkeling van omvang afdelingen Bouwtechniek (3^e + 4^e leerjaar samen)

Sinds 01/02 neemt de omvang van de afdeling Bouwtechniek af. Die trend zet zich voort in het schooljaar 06/07. Langzaam maar zeker krimpen de afdelingen Bouwtechniek terwijl het aantal scholen met een afdeling Bouwtechniek ook vermindert van 255 in 00/01 naar 227 in 06/07, een afname van bijna 11 procent.

2.2 Doorstroming van 3^e naar 4^e leerjaar

Voor het bepalen van doorstroming hebben we grotendeels gebruik gemaakt van CFI-data. Het aantal derde jaarsleerlingen Bouwtechniek dat naar het vierde leerjaar doorstroomt blijkt door de jaren heen een constant percentage te zijn. Het percentage ligt vanaf 01/02 tot 05/06 telkens tussen de 85 en 87%.

Percentage 3 ^e jaars Bouwtechniek door naar 4 ^e jaar	3 ^e jr 00/01 4 ^e jr 01/02	3 ^e jr 01/02 4 ^e jr 02/03	3 ^e jr 02/03 4 ^e jr 03/04	3 ^e jr 03/04 4 ^e jr 04/05	3 ^e jr 04/05 4 ^e jr 05/06	3 ^e jr 05/06 4 ^e jr 06/07
	91%*	85%	86%	88%	87%	86%

tabel 2.8 Doorstroming van 3^e naar 4^e leerjaar Bouwtechniek (bron CFI)

Uitstroom naar vervolgopleidingen

Ook deze keer is gekeken naar de uitstroom van leerlingen. Wat doen leerlingen als zij het diploma hebben behaald, werken, leren of een combinatie daarvan? Of zijn de leerlingen buiten de bouw werkzaam? Evenals de jaren hiervoor is deze informatie via de scholen verzameld, omdat uitstroomgegevens niet centraal worden geregistreerd.

Alle scholen, die lid zijn van het Platform, zijn benaderd met de vraag of zij een uitstroomformulier willen invullen.

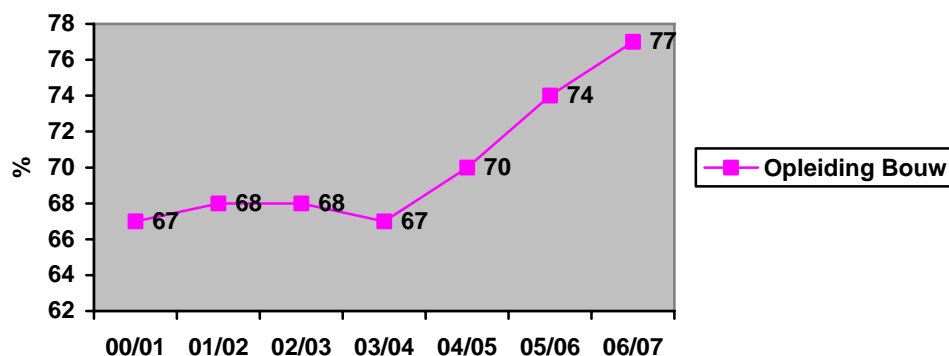
64 van de 119 aangemelde scholen voor de landelijke dag hebben dit gedaan. Dit is een redelijke respons in vergelijking met eerdere jaren. (Een voorbeeld van het doorstroomformulier is in bijlage 2 opgenomen). De actuele resultaten staan in de twee laatste kolommen van de onderstaande tabel. De kolom met cohort 05/06 geeft de feitelijke uitstroom weer zoals docenten deze hebben berekend. De laatste kolom*, met gegevens van cohort 06/07, is een inschatting van de docent voor dit cohort, omdat het eindexamen ten tijde van het invullen van het formulier nog niet achter de rug was (wel goede voorspeller zo bleek vorig jaar!). De gegevens van de overige cohorten komen uit eerdere evaluaties en zijn ter vergelijking opgenomen.

Uitstroompercentages	Cohort 2000/2001	Cohort 2001/2002	Cohort 2002/2003	Cohort 2003/2004	Cohort 2004/2005	Cohort 2005/2006	Cohort* 2006/2007
Opleiding binnen de bouw	67%	68%	68%	67%	70%	74%	77%
bbl-traject	75%	78%	75%	69%	64%	67%	69%
bol-traject	25%	22%	25%	30%	30%	27%	25%
onbekend	-	-	-	-	6%	6%	6%
Werk binnen de bouw	8%	9%	8%	9%	10%	9%	6%
Vergoeding buiten bouw	18%	17%	17%	19%	14%	14%	13%
Werk buiten de bouw	7%	6%	6%	5%	3%	1%	2%
onbekend	-	-	-	-	3%	2%	2%
Totaal	100% (n=33)	100% (n=37)	100% (n=43)	100% (n=45)	100% (n=73)	100% (n=72)	100% (n=64)

tabel 2.9 Uitstroompercentages (Bron doorstroomformulier 2007, Platform vmbo Bouwtechniek)

De cijfers voor de verschillende cohorten laten tot 03/04 een redelijke constante gekwalificeerde uitstroom naar de bouw zien. Het percentage schommelt dan tussen de 67% en 68%. Van de leerlingen die na dat schooljaar uitstromen gaan er naar verhouding telkens meer een opleiding in de bouw volgen. Docenten verwachten dat van het huidige cohort dat in 06/07 zijn diploma behaalt 77% verder zal gaan met een opleiding in de bouw.

Dit percentage ligt 10% hoger dan in 03/04. Omdat het leerlingaantal de afgelopen jaren daalde zullen werkgevers hier niet direct iets van hebben gemerkt. Een andere ontwikkeling is de afname van het aantal leerlingen dat direct na het behalen van het diploma in de bouw gaat werken. Mogelijk verandert de uitstroom naar de bouw qua omvang niet maar wel qua samenstelling. Er kiezen dit schooljaar meer leerlingen voor een combinatie van werken en leren in de bouw.

3 Leerlingen op het vmbo

Het Communicatieplan van het Platform Bouwtechniek heeft, zoals al eerder gezegd, als hoofddoel het verzorgen van een optimale informatievoorziening en ondersteuning van het vmbo Bouwtechniek. Dit moet uitmonden in beter geïnformeerde leerlingen met betrekking tot leren en werken in bouw, zodat de instroom richting Bouwtechniek wordt vergroot.

Om zicht te krijgen op de door leerlingen ontvangen voorlichting, de waardering er van en mogelijke invloed op sector/richting keuze is voor zowel tweede als derdejaars en vierdejaars leerlingen een korte vragenlijst opgesteld. Deze vragenlijsten zijn in de maand juni, net voor het einde van het schooljaar, aan 30 scholen toegezonden met het verzoek om een tweede en derde klas vmbo deze te laten invullen. Vierdejaars vmbo leerlingen zijn in verband met de examens eerder in het jaar bevraagd. In totaal zijn de formulieren van 18 scholen geretourneerd (vorig jaar 10 scholen). De responderende scholen zijn redelijk netjes verdeeld over geheel Nederland. In totaal heeft dit geresulteerd in 216 formulieren van tweedejaars (14 scholen waarvan 9x fijnhout), 183 formulieren van derdejaars (11 scholen waarvan 8 met fijnhout) en 208 formulieren van vierdejaars (14 scholen waarvan 6 met fijnhout). De drie leerlingenvragenlijsten zijn in bijlage 2 opgenomen.

3.1 Peiling tweedejaars leerlingen vmbo

sectorkeuze

In de maand april maken leerlingen in het tweede jaar een voorlopige keuze voor een leerweg, een bepaalde sector en richting. Aan het einde van het studiejaar, in de maand juni, kiest men definitief. Doordat de vragenlijst in juni is ingevuld kon naar de definitieve keuze worden gevraagd.

57% van de leerlingen op een vmbo met een afdeling Bouwtechniek blijkt de basisberoepsgerichte leerweg te gaan volgen, 40% gaat de kaderberoepsgerichte kant op en 3% gaat de theoretische leerweg volgen. Een onderverdeling van autochtoon en allochtoon laat zien dat allochtone leerlingen naar verhouding iets vaker kiezen voor de basisberoepsgerichte leerweg.

Welke sector heb je gekozen?	jongen	meisje	Autocht.	Allocht.	Totaal	Indien Techniek, welke richting?		
						Waarvan	Bouwtechniek:	Anders:
Techniek	82%	23%	71%	55%	69%		45%	
Zorg en welzijn	1%	52%	13%	21%	14%			55%
Economie	12%	9%	11%	7%	10%			
Landbouw	5%	16%	5%	17%	7%			
	100% (n=138)*	100% (n=39)*	100% (n=173)	100% (n=29)	100% (n=202)			100% (n=139)

tabel 3.1 Sectorkeuze aan het einde van het tweede jaar

(* niet iedereen heeft zijn of haar geslacht aangegeven, vandaar dat het aantal jongens+meisjes niet tot 202 optelt)

Ten eerste valt de enorm scheve verdeling jongens en meisjes op. CFI cijfers laten zien dat de verdeling 49% meisje en 51% jongen zou moeten zijn. De tweedejaars gegevens zijn dan ook niet altijd representatief door de enorme oververtegenwoordiging van jongens. Toch zullen we daar waar mogelijk aangepaste uitspraken over de tabellen doen.

Het aantal meisjes dat dit jaar techniek kiest is in vergelijking met de vorige meting hoger, nu 23% (9 meisjes) tegen 3% vorig jaar (1 meisje). De uitsplitsing naar autochtoon en allochtoon laat zien dat allochtonen naast techniek toch ook iets vaker kiezen voor zorg en welzijn en landbouw. Het percentage leerlingen dat binnen techniek voor bouwtechniek kiest is exact gelijk aan de vorige meting.

De redenen waarom men kiest voor een bepaalde sector worden in tabel 3.2 weergegeven. Er worden 11 mogelijke redenen afgezet tegen de 4 sectoren plus extra de leerlingen die voor Bouwtechniek hebben gekozen. Leerlingen konden meerdere antwoorden kiezen.

In totaal gaven 204 leerlingen 530 antwoorden in volgorde van meest naar minst genoemd:

Waarom heb je deze sector gekozen?	Bouwtech.	Techniek Ex. B.T.	Zorg & wz	Economie	Landb.	Totaal
Gewoon interesse in deze richting	57%	55%	46%	55%	8%	51%
Paste beste bij mij, ben ik goed in	54%	47%	57%	35%	-	47%
Gesprekken ouders/verzorg. kennissen	39%	27%	36%	40%	-	32%
Heb familie die in deze sector werkt	34%	30%	32%	35%	-	30%
Zal mij er verder in kunnen ontwikkelen	25%	27%	22%	25%	-	25%
Goede kans op werk	30%	26%	21%	15%	-	24%
Voorlichting afgelopen twee jaar	25%	24%	21%	25%	-	23%
Gesprekken docent/ mentor	10%	8%	21%	15%	-	12%
Gesprekken medeleerlingen/ vriend(in)	8%	7%	14%	10%	-	9%
Voorlichting tijdens basisschool	10%	3%	4%	-	-	4%
Anders	11%	12%	4%	10%	77%	14%
Weet ik niet	5%	16%	18%	20%	8%	13%
LET OP meerkeuze	MK (n=61)	MK (n=74)	MK (n=28)	MK (n=20)	MK (n=13)	MK (n=204)

tabel 3.2 Redenen sectorkeuze vmbo 2° jaar

De drie meest genoemde reden om te kiezen voor een bepaalde sector zijn “gewoon interesse in deze richting” gevolgd door “past het beste bij mij, ben ik goed in” en “gesprekken ouders/verzorgers en kennissen”. Minst belangrijk blijken voorlichting op de basisschool te zijn, gesprekken met medeleerlingen en de docent/mentor. *Wat betreft de voorlichting op de basisschool moet vermeld worden dat, bij 10% van de leerlingen die uiteindelijk Bouwtechniek kiezen, deze voorlichting toch heeft meegespeeld!* Het is mogelijk dat andere sectoren geen voorlichting op de basisschool verzorgen.

Jongens en meisjes verschillen in sommige opzichten wat motivatie betreft van elkaar. Meisjes noemen (significant) vaker “gesprekken met ouders”, “gesprekken met medeleerlingen vrienden en vriendinnen” en “gesprekken met docent/mentor” als motivatie voor de gekozen sector. Jongens noemen significant vaker “paste beste bij mij” en “goede kans op werk”.

Als de leerlingen naar allochtoon en autochtoon worden opgesplitst blijkt de eerste groep significant vaker “paste het beste bij mij” en “goede kans op werk” te noemen.

Er wordt door 34 leerlingen een andere reden genoemd. Twaalf maal geeft een leerling aan dat er geen sprake was van een vrije keuze, de keuze was al gemaakt c.q. verplicht (9x allochtoon). Andere opmerkingen geven redenen zoals “heb familie in dit vak”, “gewoon leuk” e.d.

Ook dit jaar is gekeken naar de mate waarin een sectorkeuze al bij aanvang van de opleiding vast ligt wat de leerling betreft. Het is namelijk heel goed denkbaar dat ervaringen, verhalen en voorlichting in de eerste twee jaar op het vmbo leerlingen op een ander idee brengen. Dit jaar blijkt dat ruim 62% van alle leerlingen al direct bij de start van de opleiding heel goed wist wat ze wilden gaan doen. Dit percentage ligt beduidend lager dan vorig jaar (71%). Opsplitsing naar geslacht liet vorig jaar heel vastberaden meisjes zien. Dit jaar komt er een genuanceerder beeld uit, 55% van de meisjes heeft bij aanvang van de opleiding de keuze voor een bepaalde sector al min of meer vast gelegd (was vorig jaar 82%). Bij jongens is dit percentage nu 64% (was vorige meting 69%!).

23% van alle leerlingen heeft in eerste instantie wel een sector in het hoofd, maar besluit in de afgelopen twee jaar toch een andere sector te gaan volgen. Als we weer een opdeling naar sekse maken blijkt dat het gaat om 34% van de meisjes dat wisselt en 21% van de jongens. Deze percentages geven aan welke ruimte er is als het gaat om een eventuele overstap naar Bouwtechniek. Van de 39 leerlingen die wisselen doen dat er 12 ten gunste van Bouwtechniek. De meeste wisselaars komen vanuit de sector techniek (7x), 3 leerlingen komen uit de sector verzorging, 1 komt uit de sector economie en de laatste uit de sector landbouw.

De huidige school waar de tweedejaars leerlingen op zitten is een vmbo met aparte Bouwtechniekafdeling. Op de vraag of dit heeft meegespeeld bij de keus voor juist deze school antwoordt bijna 57% (was 60%) van de leerlingen die Bouwtechniek hebben gekozen bevestigend. Voor de leerlingen die een andere richting *in techniek* kiezen ligt dit percentage op 29%. Leerlingen uit de andere sectoren geven aan dat het niet heeft meegespeeld bij de keuze voor juist deze school.

Soms staat het voor een leerling al heel lang vast wat hij of zij wil gaan doen. Op de vraag of er tijdens het maken van de keuze tenminste gedacht is aan Bouwtechniek antwoordt 48% negatief (was 43%). Het percentage meisjes dat dit zegt is 84% (was 95%). 13% van alle leerlingen weet het gewoon niet meer. Van de 39% (waarvan 2 meisjes) dat resteert en kennelijk de richting Bouwtechniek wel heeft overwogen gaat 28% (geen meisjes) deze sector ook daadwerkelijk volgen. 11% heeft ook serieus nagedacht over Bouwtechniek maar ziet er van af (de twee meisjes). Als gevraagd wordt naar de reden(en) volgen 27 opmerkingen:

- andere richting toch leuker (24x) (pull factor)
- saai, blijkt niks voor mij te zijn (3x) (push factor)

Het blijken niet zozeer negatieve zaken te zijn die een leerling doen besluiten geen Bouwtechniek te gaan volgen. Andere richtingen lijken gewoon leuker. Het is natuurlijk de vraag in hoeverre dit verband houdt met de hoeveelheid verkregen voorlichting en de kwaliteit er van.

Voorlichting

Uit tabel 3.2 bleek dat voorlichting voor weinig leerlingen een rol heeft gespeeld bij het tot stand komen van de keus voor een bepaalde sector. Bij de richting Bouwtechniek bleek toch voor 10% van de leerlingen de voorlichting op de basisschool mee te spelen bij de keuze voor de sector. We hebben aan de orde gesteld of de voorlichting voldoende was, of het moment van voorlichting goed gekozen was en of de kwaliteit voldeed.

Op de vraag of leerlingen voldoende zijn voorgelicht over de richting Bouwtechniek antwoordt 77% "ja voldoende" tot "ruim voldoende". Bij opsplitsing naar de uiteindelijk gekozen sector blijkt dat leerlingen met techniek meer tevreden zijn over de hoeveelheid voorlichting (B.T. 100%, Techniek ex.B.T. 72%) dan bijvoorbeeld de leerlingen die voor Zorg en Welzijn hebben gekozen (62%). Aan de 17 leerlingen, die aangeven onvoldoende voorlichting te hebben gehad (9%), is gevraagd waar zij graag meer over hadden willen weten. Slechts 15 leerlingen schrijven iets op. Zij stellen echter geen inhoudelijke onderwerpen voor.

Voorlichting op het vmbo

Naast reguliere voorlichting wordt er op het vmbo ook praktische sectororiëntatie (PSO) verzorgd. Het Platform heeft voor de Bouwtechniek een pakket samengesteld dat bestaat uit een cd-rom ter oriëntatie op Bouwtechniek, de website www.bouwberoepen.nl en een doe-opdrachten map.

De gegevens laten zien dat tweederde van de tweedejaars leerlingen een vorm van PSO heeft ontvangen. Hiervan heeft 71% deze sectorinformatie voor het vak *Bouwtechniek* gehad. Van hen heeft ruim de helft de doe-opdrachten map gebruikt en 6% de website www.bouwberoepen.nl bezocht. Onderstaande tabel geeft de gegevens weer (in blauw de percentages van vorig jaar):

Praktische sector-oriëntatie gehad?		Ook voor het vak Bouwtechniek gehad?		Heb gebruik gemaakt van:	
Nee	14% (34%)				
Ja	86% (66%)	Nee	(31%) 29%		
		Ja	(69%) 71%	Doe-opdrachten	57% (54%)
			-	Website www.bouwberoepen	6% (6%)
	100% (n=195)		100% (n=157)		100% (n=108)

tabel 3.3 Praktische sectororiëntatie gehad? (vmbo 2e jaar)

Andere vormen van voorlichten die leerlingen de afgelopen twee jaar hebben ontvangen zijn de folder "Kies Bouwtechniek" 23% (was 18%), een docent die één of meer lessen heeft besteed aan voorlichting over leren en werken in de bouw 34% (was 28%) en "anders" 14%. Men noemt dan beroepsoriëntatie en bijvoorbeeld meermalen "met vader/familie mee naar de bouwplaats geweest"

Op de vraag of de leerlingen iets aan de voorlichting over Bouwtechniek hebben gehad antwoordt 55% positief en 45% negatief. In de onderstaande tabel zijn de gegevens opgesplitst naar sector.

Heb je wat aan de voorlichting B.T. gehad?	Bouwtech.	Techniek Ex. B.T.	Zorg & wz	Economie	Landb.	Totaal	Was in 05/06
Heel veel aan gehad	56%	10%	10%	6%	25%	26%	8%
Redelijk veel aan gehad	40%	58%	38%	56%	42%	49%	47%
Niet zo veel aan gehad	4%	12%	19%	12%	17%	10%	11%
Weinig aan gehad	-	3%	5%	6%	-	3%	6%
Niets aan gehad	-	17%	29%	19%	17%	13%	28%
	100% (n=55)	100% (n=60)	100% (n=21)	100% (n=16)	(n=12)	100% (n=165)	100% (n=138)

tabel 3.4 Heb je wat aan de voorlichting Bouwtechniek gehad? (vmbo 2^e jaar)

Het is opvallend dat alle leerlingen behoorlijk positief zijn over de mate waarin ze wat gehad hebben aan de voorlichting over Bouwtechniek. Leerlingen die voor Bouwtechniek hebben gekozen zijn het meest positief over de ontvangen voorlichting. 96% van hen heeft er redelijk tot heel veel aan gehad.

Aan de leerlingen die er "niet zoveel", "weinig" of "niets" aan hebben gehad is gevraagd waarom dat het geval is. Van de 47 leerlingen die een reden hadden kunnen aangeven hebben er slechts 15 dat ook gedaan. Er is eigenlijk maar een algemene deler, te weten "geen interesse, ga toch geen B.T. doen".

Rapportcijfer voorlichting

Leerlingen geven gemiddeld een 7,1 voor de ontvangen voorlichting. 85% geeft een 6 of hoger. Leerlingen Bouwtechniek geven een significant hoger rapportcijfer (7,7). Vorig jaar lag het algemene rapportcijfer nog op 6,5. Leerlingen Bouwtechniek scoorden toen ook een 7,7. Op de vraag of er zaken verbeterd kunnen worden antwoordden de leerlingen het volgende:

- meer voorlichting over werken in de bouw (39%)
- meer voorlichting over beroepen in de bouw (37%)
- meer voorlichting over (door) leren in de bouw (21%)
- eerder voorlichting geven (20%) (jongens:18%; meisjes 27%)
- anders (19%)

Van 35 overige opmerkingen hebben de meeste (25x) betrekking op "meer informatie over het werken in de praktijk". De andere opmerkingen geven geen nieuwe informatie. Opvallend is dat meisjes wat eerder aan voorlichting toe zijn dan jongens.

Beeld van werken en leren in de bouw

Om te achterhalen of het beeld dat leerlingen hebben van de sector Bouwtechniek in de loop van de afgelopen twee jaar is veranderd, werd twee maal een oordeel gevraagd.

Hoe dacht je twee jaar geleden over werken en leren in de bouw, en hoe is dat nu?	Twee jaar geleden:	En momenteel:
Zeer positief	7%	17%
Positief	28%	26%
Neutraal	39%	32%
Negatief	12%	13%
Zeer negatief	13%	12%
	100% (n=191)	100% (n=198)

tabel 3.5 Beeld van Bouwtechniek over twee jaar (vmbo 2^e jaar)

In het algemeen is men in de loop van twee jaar positiever over de sector Bouwtechniek gaan denken. Bij aanvang van het eerste jaar is 35% positief, aan het einde van het tweede jaar is dat percentage opgelopen tot 46%. Het is de midden-groep, die in de eerste kolom "neutraal" scoort, die positiever is gaan denken. Een leerling die in beginsel negatief is blijft dat, ook na twee jaar.

De leerlingen die positiever worden blijken hoofdzakelijk jongens te zijn. Deze bevinding is exact gelijk aan vorig jaar.

Als het gemiddelde per sector wordt uitgerekend, waarbij techniek is opgesplitst in Bouwtechniek en Techniek excl. B.T., valt op dat de leerlingen die hebben gekozen voor Bouwtechniek beduidend positiever zijn gaan denken over werken en leren in de bouw. Alle andere leerlingen denken na twee jaar (gemiddeld genomen) nog steeds even positief of negatief over werken en leren in de bouw. De toename in tabel 3.5 komt dus geheel op het conto van de leerlingen Bouwtechniek. Ook deze bevinding is gelijk aan die van vorig jaar.

Imago

Om meer te weten te komen over het imago wat Bouwtechniek heeft onder tweedejaars leerlingen is een aantal stellingen voorgelegd. Men kon antwoorden van helemaal eens tot helemaal oneens.

In hoeverre ben je het eens met deze stellingen?	helemaal eens	eens	oneens	helemaal oneens	Totaal:
Bouwtechniek is niets voor meisjes	13%	21%	44%	22%	100%
Je kan in de Bouwtechniek goed verdienen	22%	65%	9%	4%	100%
Ik vind dat de Bouwtechniek het beste bij mij past	19%	18%	26%	38%	100%
<i>Cijfers voor alleen BT leerlingen:</i>	55%	42%	2%	2%	
Het werk in de Bouwtechniek is interessant	18%	43%	23%	16%	100%
Ik kan in de Bouwtechniek altijd doorleren	15%	48%	25%	12%	100%
Ik weet niets anders te verzinnen	8%	21%	41%	31%	100%
De Bouwtechniek is een uitdagend werkterrein	16%	43%	25%	17%	100%
Ik weet nog niet wat ik wil worden	6%	31%	26%	36%	100%
Mijn ouders verzorgers vinden dat BT beste past	11%	22%	29%	38%	100%
<i>Cijfers voor alleen BT leerlingen:</i>	32%	42%	13%	13%	

tabel 3.6 Stellingen (vmbo 2e jaar)

Tweederde van de leerlingen is het oneens met de stelling dat de Bouwtechniek niets voor meisjes is. Toch is éénderde het dus wel eens met de stelling. Hoe ligt dit bij jongens versus meisjes? Van alle jongens is 36% het daar mee eens en van alle meisjes 30%. Van de leerlingen Bouwtechniek is 36% dit van mening.

Tweedejaars leerlingen zijn van mening dat:

- je in de Bouwtechniek goed kan verdienen (87%);
- je in de Bouwtechniek altijd kan doorleren (63%);
- de Bouwtechniek interessant werk is (61%);
- de Bouwtechniek een uitdagend werkterrein is (59%)

Minder eens is men het met de stellingen:

- ik weet niets anders te verzinnen (oneens > 72%, weten het dus wel)
- Bouwtechniek is niets voor meisjes (oneens > 66%)
- Ik weet nog niet wat ik wil worden (oneens > 62% , weten het dus wel!!)

Twee stellingen zijn eigenlijk alleen relevant voor leerlingen Bouwtechniek. Vandaar dat de algemene percentages daar in grijs zijn weergegeven.

Bijna tweederde van de leerlingen weet aan het einde van het tweede jaar al wat hij of zij waarschijnlijk wil worden. Voor éénderde is dat nog onduidelijk. Deze leerlingen blijken vooral te vinden te zijn bij de sector economie en landbouw en in minder mate bij Bouwtechniek.

Negatieve en positieve aspecten

Elk beroep kent positieve en minder positieve kanten. Leerlingen is gevraagd aan de hand van een vastgestelde lijst positieve en negatieve punten van een beroep in de bouwtechniek aan te geven. 201 leerlingen geven tezamen 1570 antwoorden en dat is gemiddeld 8 per leerling.

Positieve kanten		Minder positieve kanten	
Goed salaris	73%	Zwaar, vuil werk	49%
Buitenwerken	58%	Vroeg opstaan	42%
Teamwork	49%	Koud en nat werk	36%
Gezellig werk	49%	Mannenwereld	35%
Creatief werk	48%	Gevaarlijk werk	35%
Veel verschillende beroepen	40%	Buiten werken	29%
Afwisselend werk	40%	Saai	27%
Je ziet waar je aan werkt	39%	Altijd onderweg	18%
Vakkennis	33%	Slecht salaris	16%
Goede loopbaanmogelijkheden	21%	Eenzijdig	15%
Dynamische wereld	17%	Ouderwetse wereld	10%
		(n=201)	

tabel 3.7 Typeringen van een beroep in de Bouwtechniek (vmbo 2^e jaar)

Er worden beduidend meer positieve dan negatieve punten genoemd. Boven aan de lijst van positieve punten staan: het salaris, het buitenwerken, teamwork en gezellig werk.

Negatieve punten die men noemt zijn: zwaar, vuil werk, vroeg op staan, koud en nat werk, mannen wereld en gevaarlijk werk.

Leerlingen komen niet zelf spontaan met andere positieve of negatieve punten. De antwoorden die op de open tekstvragen worden gegeven geven geen enkele nieuwe informatie.

Herkenning logo

Aan het einde van de vragenlijst is gevraagd of leerlingen het logo aan de voorzijde van de vragenlijst, het Bouwtechniek logo al eens eerder hebben gezien. Vorig jaar gaf éénderde van de leerlingen aan het logo gezien te hebben. Ook dit jaar geeft bijna éénderde aan het logo van Bouwtechniek al eens elders te hebben gezien (32%).

3.2 Peiling derdejaars leerlingen vmbo Bouwtechniek

Derdejaars leerlingen hebben er inmiddels 1 jaar Bouwtechniek op zitten. Ook aan deze leerlingen is gevraagd hoe men over Bouwtechniek dacht bij aanvang van de opleiding en of dat beeld in de loop van de drie jaar is veranderd. Daarnaast komt bijvoorbeeld aan de orde welke toekomstplannen men na afronding van de studie heeft.

Sectorkeuze

De ondervraagde leerlingen uit het 3^e leerjaar (n=183 waarvan 3 meisjes / 11 scholen) zijn geselecteerd op het volgen van een opleiding Bouwtechniek. Voor een groot deel van deze leerlingen stond de keus voor Bouwtechniek al vast bij aanvang van de eerste jaar vmbo (72%). Bij de tweedejaars lag dit percentage op 71%. Zo'n 15% van de derdejaars leerlingen Bouwtechniek had bij aanvang van het eerste schooljaar eigenlijk interesse in een andere sector. De meesten van hen (73%) wilden eigenlijk een andere richting binnen de sector techniek volgen. Het komt zelden voor (4%) dat een leerling voornemens is "Zorg en Welzijn" te gaan volgen en vervolgens toch voor de Bouwtechniek kiest. Dit geldt ook leerlingen uit de sectoren Economie en Landbouw. De kans om leerlingen voor de Bouwtechniek te winnen is dus het grootst binnen de andere richtingen van de sector techniek. Deze percentages zijn nagenoeg gelijk aan die van vorig jaar.

Op de vraag waarom men aan het einde van het tweede jaar Bouwtechniek heeft gekozen antwoordt 58% "gewoon interesse" en/of "paste goed bij mij". Het zijn vergelijkbare percentages als voor de tweedejaars leerlingen.

Waarom heb je deze sector gekozen?	3 ^e jaar BT	2 ^e jaar BT
Gewoon interesse in deze richting	58%	57%
Heb familie die in de bouw werkt	37%	34%
Paste beste bij mij, ben ik goed in	32%	54%
Goede kans op werk	27%	30%
Zal mij er verder in kunnen ontwikkelen	24%	25%
Gesprekken ouders/verzorg. Kennissen	17%	39%
Voorlichting afgelopen drie jaar	13%	25%
Gesprekken medeleerlingen/ vriend(in)	8%	8%
Gesprekken docent/ mentor	7%	10%
Voorlichting tijdens basisschool	6%	10%
Anders	5%	11%
Weet ik niet	6%	5%
Let op: meerkeuze!		
	(n=181)	(n=61)

tabel 3.8 Redenen sectorkeuze vmbo 2^e en 3^e jaar

Andere redenen die worden genoemd zijn:

- van vader op zoon en/of familie bedrijf, kennis werkt er (3x)
- had geen andere keus (1x)
- iets met handen doen (1x)
- hou van iets bouwen (b.v. boot) (1x)
- overig (5x)

Welke richting gaan derdejaars leerlingen volgen

De meeste leerlingen gaan de richting timmeren volgen (65%), gevolgd door 15% metselen, 11% fijn hout en 3% schilderen. Acht leerlingen weten het nog niet of noemen alvast een beroep. Van alle derdejaars leerlingen weet 73% nu al welk beroep zij straks willen gaan uitoefenen. De meest genoemd beroepen zijn timmerman (ook scheeps) (59X), metselaar

(12x), architect (5x) en meubelmaker (5x). Andere genoemde beroepen zijn stukadoor, wegwerker, tekenaar, ijzervlechter, tegelzetter, interieurbouwer, jachtbouwer en glaszetter.

Op de vraag hoe positief leerlingen denken over Bouwtechniek *aan het begin van het derde jaar* kunnen we kort zijn, 77% is positief tot zeer positief en 21% is neutraal. Slechts 2% is ronduit negatief (percentages zijn exact gelijk aan vorig jaar). Dit beeld is aan het einde van het derde jaar iets minder positief geworden (69%).

Voorlichting

Ook aan derdejaars leerlingen is gevraagd of zij tijdens de eerste twee jaar op het vmbo voldoende zijn voorgelicht over de richting Bouwtechniek. 74% geeft aan dat het voldoende tot ruim voldoende was, 22% vond het onvoldoende en 4% weet het eigenlijk niet meer. Aan de leerlingen die het onvoldoende vonden is gevraagd wat men onvoldoende vond. Men noemt (32x):

- hoe alles in elkaar steekt (16x)
- informatie over de opleiding (4x) + vervolg opleiding (1x)
- vakinhoudelijke informatie (6x)
- overig (5x)

Een onderdeel van de voorlichting is de website www.vmbo-bouwtechniek.nl. Deze website is per januari '05-'06 actief. Het is de vraag in hoeverre leerlingen deze site kennen en of ze hem ook gebruiken. Ook dit jaar blijkt dat de meeste leerlingen (75% - was vorig jaar 71%) de website niet kennen. Bijna 88% van de derdejaars leerlingen Bouwtechniek heeft de site nog niet bezocht. 22% van deze leerlingen is niet geïnteresseerd in de informatie die op de website staat. Het aantal leerlingen dat geen internetaansluiting heeft is verwaarloosbaar. De 9 leerlingen die een andere reden opgeven voor het niet bezoeken van de site zeggen dat zij niet wisten dat er een specifieke Bouwtechniek - site bestaat.

Als men de site wel heeft bezocht, heeft men eigenlijk alleen de onderdelen "opleidingen" en "beroepen" bezocht. Niemand heeft de "Klas Actief" bekeken.

Een andere site speciaal voor vmbo-leerlingen is www.bouwberoepen.nl. Ook deze site is door slechts een handje vol leerlingen bezocht (18%). Aan de leerlingen die de site nooit hebben bezocht (82%) is gevraagd naar de reden. Ook hier is onbekendheid met de site de belangrijkste reden (71%), gevolgd door geen interesse (23%) en heb geen internetaansluiting (6%).

Speciaal voor leerlingen die de kaderberoepsgerichte leerweg volgen is het digitale leermiddel van het bouwproces van een sportcomplex ontwikkeld. Ook hier is het de vraag of leerlingen het leermiddel kennen, hoe zij er gebruik van hebben gemaakt en of het duidelijkheid heeft verschaft wat je met een KBL opleiding kunt worden.

Ruim een kwart (27%) van de leerlingen voor wie het leermiddel is bedoeld kent het, onderverdeeld in 15% (vorig jaar 12%) die het wel kent maar *niet* heeft gebruikt en 12% (vorig jaar 14%) die het kent en tevens heeft gebruikt. Van deze laatste groep leerlingen geeft 67% (vorig jaar 57%) aan dat ze nu beter weten wat je met een KBL opleiding kunt worden.

Leerlingen beginnen aan een bepaalde opleiding en richting op grond van bepaalde verwachtingen. Het is natuurlijk de vraag of deze verwachtingen ook uitkomen. Met andere woorden, is de richting Bouwtechniek na 1 jaar ook zoals men het verwacht had?

Voor 53% is dat inderdaad het geval. 13% vindt het leuker dan verwacht, 10% vindt het saaier, 9% geeft aan dat school niet lijkt op de bouw, 7% vindt het zwaarder/ moeilijker en 3% wil meer diepgang/vakinhoudelijk gezien. Er wordt nog 9x iets anders genoemd maar dat levert geen nieuwe informatie op.

Voorlichting over werken en leren na Bouwtechniek

Gekwalificeerde instroom in de bouw en hout sector begint met de instroom op het vmbo, vervolgens de keuze voor Bouwtechniek en tot slot na het behalen van het diploma de keuze voor leren en of werken in deze sector. De vraag is of leerlingen tijdens het derde (en vierde) leerjaar ook in de vorm van stage, excursie of gastlessen voorlichting hierover hebben gehad.

Bijna alle leerlingen (93%) hebben aan het einde van het derde jaar een stage bij een bedrijf achter de rug. Gemiddeld liepen leerlingen twee weken in een bedrijf mee. Leerlingen geven een hoge waardering voor de stage. 93% geeft een 6 of hoger en het gemiddelde rapportcijfer is een 8,3. Op de vraag of zij ook (nog) behoefte hebben een (extra) stage antwoordt 52% positief. Meestal noemen deze leerlingen een timmerbedrijf of aannemer om (extra) stage te lopen.

Bijna de helft van alle leerlingen (46%) is tijdens het derde leerjaar op excursie geweest naar een bedrijf. De excursie krijgt van 92% van de leerlingen een 6 of hoger. Het gemiddelde rapportcijfer ligt voor de excursie op 7,3 dat 1 vol punt lager is dan het cijfer voor de stage. Op de vraag of leerlingen (nog) een excursie naar een bedrijf willen antwoord (18%) bevestigend. De leerlingen willen op excursie naar bouwbedrijven, timmerbedrijven, metselbedrijven, een steenfabriek en een kraanbedrijf.

28% van alle derdejaars leerlingen heeft 1 of meerdere gastlessen gehad. 78% geeft een 6 of hoger voor de gastles met een gemiddeld rapportcijfer van 6,6. Als leerlingen wordt gevraagd naar de interesse in (extra) gastlessen is 12% geïnteresseerd. Men noemt een meubelmaker/timmerman, stukadoor, aannemer en steigerbouwer als interessante gastdocenten.

Het is duidelijk dat leerlingen als het gaat om voorlichting over werken en leren na Bouwtechniek stage prefereren, gevolgd door een excursie en als laatste een gastles. Het uitstroom-onderzoek op pagina 10 laat zien dat dit jaar 06/07 83% van de leerlingen Bouwtechniek na het behalen van het diploma in de bouw blijft, lerend dan wel werkend. Als aan derdejaars leerlingen Bouwtechniek gevraagd wordt een inschatting te maken wat zij zullen doen geeft 50% aan dat zij zeer **zeker** verder gaan in de Bouwtechniek.

Ruim 22% zegt **waarschijnlijk** wel verder te gaan in deze richting en 20% **twijfelt** en weet het nog niet. 8% geeft aan nu al te weten dat zij zullen **overstappen**. Ook deze percentages verschillen nauwelijks met de percentages van vorig jaar (slechts 1% punt per percentage). De inschatting van leerlingen was vorig jaar gelijk aan die van de docenten. Nu zijn docenten wat positiever over de gekwalificeerde uitstroom (tab 2.8). Als we er van uitgaan dat de helft van de twijfelaars het roer inderdaad om gooit komen we op een te verwachten percentage tussen de 79-85% gekwalificeerde doorstroming in de bouw voor 07/08. Herhaling van deze meting kan hier uitsluitsel over geven.

Tot slot is aan de derdejaars leerlingen gevraagd of zij het logo op de voorzijde van de vragenlijst kennen of ergens anders ook al eens hebben gezien. Was het 32% van de tweedejaars leerlingen die het logo herkende, bij de derdejaars is het percentage opgelopen tot 60% (was vorig jaar 55%).

3.3 Peiling vierdejaars leerlingen vmbo Bouwtechniek

Dit jaar zijn voor het eerste vierdejaars leerlingen vmbo Bouwtechniek meegenomen met dit onderzoek. Omdat er nu op tijd is gestart met het onderzoek konden deze leerlingen ruim voor hun examenperiode wordt bevraagd. De vragenlijst sluit voor een deel aan bij de lijsten die voor leerlingen in het tweede en derde jaar zijn gebruikt. In totaal zijn 208 formulieren geretourneerd van 13 verschillende scholen.

Ook deze leerlingen is gevraagd of Bouwtechniek ook de afdeling was die zij bij aanvang van het vmbo wilden doen en bij 71% is dat inderdaad het geval. Van de leerlingen die aanvankelijk interesse hadden in een andere sector (20%) wilde 59% een andere richting binnen techniek volgen, 18% dacht over landbouw na, 14% over Zorg en Welzijn en 8% overwoog economie. Toch zijn al deze leerlingen uiteindelijk Bouwtechniek gaan volgen. Men koos de volgende differentiatie:

- timmeren (68%)
- bouwbreed (12%)
- metselen (10%)
- fijn hout (9%)
- schilderen (1%)

Ook de vierdejaars leerlingen is gevraagd waarom zij deze sector hebben gekozen. We zettende de cijfers van de 3^e en 2^e jaarsleerlingen Bouwtechniek er naast.

Waarom heb je deze sector gekozen?	4 ^e jaar BT	3 ^e jaar BT	2 ^e jaar BT
Gewoon interesse in deze richting	71%	58%	57%
Heb familie die in de bouw werkt	43%	37%	34%
Paste beste bij mij, ben ik goed in	24%	32%	54%
Voorlichting afgelopen drie jaar	22%	13%	25%
Goede kans op werk	19%	27%	30%
Gesprekken ouders/verzorg. Kennissen	19%	17%	39%
Zal mij er verder in kunnen ontwikkelen	17%	24%	25%
Gesprekken docent/ mentor	7%	7%	10%
Gesprekken medeleerlingen/ vriend(in)	4%	8%	8%
Voorlichting tijdens basisschool	2%	6%	10%
Anders	8%	6%	14%
Weet ik niet	9%	6%	13%
Let op: meerkeuze!			

tabel 3.9 Redenen sectorkeuze vmbo 4^e jaar

De twee belangrijkste redenen om voor deze sector te kiezen blijken na twee jaar vooral “gewoon interesse in deze richting” te zijn en “Heb familie die in de bouw werkt”.

Dit zijn eigenlijk voor alle leerlingen die Bouwtechniek hebben gekozen of gaan kiezen belangrijke overwegingen aangevuld met “paste beste bij mij, ben ik goed in”. Voor tweedejaars speelt gesprekken met ouders en de kans op werk nog mee.

voorlichting

Tweederde van alle vierdejaars leerlingen heeft in de eerste twee jaar op het vmbo praktische sector oriëntatie (PSO) gehad. Dezelfde groep leerlingen geeft aan dat hen in klas1/2 iets is verteld over Bouwtechniek.

Ook over de mate waarin men tijdens de eerste twee jaar op het vmbo is voorgelicht over Bouwtechniek is men tevreden (72%). 14% is ontevreden. Deze 21 leerlingen noemen de volgende zaken waar zij graag aandacht aan besteed wilden hebben:

- hoe gaat het er in de praktijk aan toe (7x)
- vakinhoudelijke informatie (6x)
- deze opleiding en vervolgopleidingen (4x)
- overig (4x)

Leerlingen die een kaderberoepsgerichte leerweg hebben gevolgd, hebben gebruik kunnen maken van het digitale leermiddel van het bouwproces van het sportcomplex. 25% van de KBL leerlingen geeft aan inderdaad gebruik te hebben gemaakt van dit leermiddel. Van hen zegt 87% nu beter te weten welke beroepen kaderberoepen zijn.

Ook vierdejaars leerlingen is gevraagd hoe zij twee jaar geleden dachten over leren en werken in de bouw en hoe dat nu is. De groep leerlingen die bij aanvang positief is wordt alleen maar positiever (71%). Een aantal leerlingen, dat bij aanvang neutraal scoort, denkt aan het einde van het vierde jaar iets negatiever over werken en leren in de bouw. Eigenlijk doen er zich dus twee bewegingen voor; leerlingen die bij aanvang positief zijn wordt positiever en leerlingen die neutraal scoren worden iets negatiever (neutraal was 25% en wordt 17%).

Mogelijk dat aan deze beweging verwachtingen ten grondslag liggen die juist wel of juist niet uit zijn gekomen. 48% geeft aan dat de twee jaar Bouwtechniek die men heeft gevolgd is zo als verwacht.

Positief: leuker(14%), interessanter (10%)

Negatief: saaier (15%) , zwaarder (9%), weinig diepgang (4%)

13% geeft aan dat de school niet lijkt op de bouw. Dat hoeft niet negatief of persé positief te zijn. De opmerkingen (9x) laten zien dat de bouw/praktijk veel leuker wordt gevonden dan school. Mogelijk valt dit dus mee en zouden we dit item scharen onder het kopje "positief".

Het blijkt inderdaad zo te zijn dat leerlingen bij wie de verwachting negatief uitpakt ook het meer algemene beeld over werken en leren in de bouw negatiever is geworden. Omgekeerd doet zich hetzelfde voor. Als men positief verrast is (de verwachting valt mee) blijkt men positiever over werken en leren in de bouw.

Voorlichting vervolgopleidingen?

Om leerlingen warm te laten lopen voor vervolgopleidingen is het raadzaam ze vroegtijdig en voldoende te informeren. Op die manier kunnen leerlingen een weloverwogen keus maken. Vierdejaars leerlingen vinden dat zij voldoende voorlichting hebben gehad (89%) over vervolgopleidingen.

Website gebruik

Eén van de middelen waarmee het Platform vmbo Bouwtechniek leerlingen wil ondersteunen en stimuleren is de website www.vmbo-bouwtechniek.nl. Deze website is ook bedoeld voor vierdejaars. De website is door 13% van de vierdejaars 1 keer of vaker bezocht (ter vergelijking 18% van de derde jaars). Kennelijk wordt de website nog maar mondjesmaat bezocht.

Boeken

Er zijn op het vmbo drie methoden in gebruik als het gaat om Bouwtechniek, te weten Bouwen op niveau (Thieme Meulenhof), Bouw Totaal;” en Fundament (Wolters-Noordhoff). 49% van de leerlingen maakt gebruik van Bouwen op niveau, 37% heeft Fundament aangeschaft en 15% maakt gebruik van Bouw Totaal.

Stage

Net zoals in het derde leerjaar, wordt er ook in het vierde leerjaar door leerlingen werkervaring in de praktijk opgedaan. Van de vierdejaars leerlingen heeft 92% een stage in het derde jaar gehad met een gemiddelde duur van 2,5 weken. In het vierde jaar heeft nog eens 60% een stage gelopen met een gemiddelde duur van 6,5 weken. 55% van de vierdejaars leerlingen heeft zowel in het derde als ook in het vierde leerjaar een stage gehad. Bijna iedereen vond de stage leerzaam tot zeer leerzaam (92%).

Plannen en verwachtingen

De vierdejaars leerlingen zijn na het behalen van het diploma klaar met het vmbo. Er zullen leerlingen een vervolgopleiding gaan volgen, al dan niet gecombineerd met werk in of buiten de bouw. Leerlingen is de vraag gesteld wat de plannen zijn na het behalen van het diploma. Van alle leerlingen wil 71% verder in de bouw, onderverdeeld naar 54% voor het volgen van een vervolgopleiding en 17% om te gaan werken. 7% twijfelt nog. Deze percentages zijn lager dan de docenten inschatten (zie tabel 2.8). Het zou mooi zijn als we met behulp van de gegevens van vorig jaar een uitspraak kunnen doen over de betrouwbaarheid van de inschatting van de leerlingen versus die van de docenten. Helaas zijn er tijdens het vorige onderzoek geen vierdejaars leerlingen meegenomen. De inschattingen van de docenten en derdejaars leerlingen zaten toen grotendeels op één lijn en bleken achteraf ook behoorlijk te kloppen. Het percentage vierdejaarsleerlingen dat verwacht de bouw de rug toe te keren is 22%. Van de leerlingen die een vervolgopleiding in de bouw gaan doen kiest 66% voor BBL en 29% voor BOL, 4% gaat wat anders doen.

Zo terugkijkend is leerlingen ook gevraagd of zij opnieuw voor bouwtechniek zouden kiezen als zij in het tweede jaar zaten. Het merendeel antwoordt ja (79%). De leerlingen die een andere keus zouden maken geven vooral pull-factoren, zoals een andere richting lijkt leuker. Toch wordt ook een aantal maal Bouwtechniek als saai en niet leuk getypeerd (push-factoren).

Een niet onbelangrijk aspect van werk is de betaling. Zoals uit tabel 3.7 bleek verwacht 73% van de tweedejaars leerlingen dat werken in de bouw ook een goed salaris betekent. Welke verwachting hebben de vierdejaars hiervan? Leerlingen is gevraagd een inschatting te geven van een netto maandsalaris voor iemand van 20 jaar. De antwoorden die leerlingen geven lopen van 300 euro tot 3500 euro. Het gemiddelde ligt op 1450,- en de meeste scores liggen tussen de 1000,- en 2000,- euro.

De laatste vraag aan vierdejaars leerlingen betreft de herkenning van het logo op de vragenlijst. Van de vierdejaars leerlingen herkent 65% het logo (3^e jaars was 60% en 2^e jaars 32%).

4 Docenten vmbo Bouwtechniek

De Landelijke dag

Elk jaar wordt er door het Platform vmbo Bouwtechniek een landelijke dag georganiseerd. De dag is hoofdzakelijk bedoeld voor docenten Bouwtechniek en verder voor medewerkers kenniscentra en andere mensen die te maken hebben met vmbo Bouwtechniek. Het Platform vmbo Bouwtechniek streeft er naar dat 65% van alle scholen die lid zijn van het Platform één of meerdere docenten Bouwtechniek afvaardigen naar deze dagen met een minimum van 60%. De inschrijvingen voor de Landelijke Dag betrof dit jaar in totaal 472 personen, bestaande uit 325 vmbo docenten van 119 scholen (van de 221 lidscholen, dus 54%) en 147 overige personen (oa mbo docenten, kenniscentra, directies, samenwerkingsverbanden). Dit is dus zonder medewerkers, workshopgevers en bedrijvenmarkt deelnemers. Kwantitatief is dit lager dan het streefcijfer van minimaal 60% en ook lager dan vorig jaar met 57%. Kwalitatief werd de dag enorm gewaardeerd, was er een uitstekende sfeer en reageerde men positief op het thema. Niet alleen was het aantal scholen lager, ook vaardigden ze minder docenten af dan vorig jaar.

Regiobijeenkomsten

Het opkomst percentage van de regiobijeenkomsten ligt gemiddeld tussen de 70 en 80 procent. Met dit jaar als topper op een bijeenkomst van 95 procent. Vorig jaar lagen deze percentages beduidend lager.

Website Platform

De website is in 2006 goed bezocht, zoals we allemaal weten en nog beter bezocht in 2007, terwijl we pas halverwege zijn. Het is niet uit te splitsen naar docenten en leerlingen, omdat ze bij benaderen van de site niet aangeven wat ze zijn. Mogelijk dat het bezoek aan docent hoofdpagina en leerling hoofdpagina een indicatie geeft. Voor dit jaar is de verhouding tot nu toe: 9688 op leerlingen en 2972 op docenten, met andere woorden een verhouding van 3 op 1. In onze ogen geeft dat een goede afspiegeling. Let op: dit zegt niets over het aantal bezoekers van de site. In 2007 hebben in totaal tot 4 juni 15.217 unieke bezoekers (per maand uniek gemeten) de site bezocht! Dit is nu al meer dan over heel vorig jaar (zie bijgaand bestand: 14.938).

Gebruik en waardering Platformproducten

Het Platform heeft verschillende producten ontwikkeld om docenten Bouwtechniek te informeren over nieuwe ontwikkelingen op het gebied van Bouwtechniek. Tevens biedt het Platform praktisch voorlichtings-/lesmateriaal voor leerlingen aan. Dit materiaal kunnen docenten direct binnen de lessen gebruiken. Even als bij eerdere evaluaties van de ToekomstPas is ook dit jaar gevraagd naar het gebruik en de waardering van de Platform producten.

Via het inschrijfformulier voor de Landelijke Dag hebben alle aangemelde 119 scholen een vragenlijst ontvangen en moeten invullen wilden zij zich kunnen aanmelden. De respons was daarom 100 procent. Dat betekent dat niet iedere, op de Landelijke Dag aanwezige, docent (325) apart zijn of haar mening gaf. De resultaten staan in de tabel op de volgende pagina. We hebben de producten gesorteerd op volgorde van "meest gebruik" + "voornemens gebruik" naar "minst gebruik" + "voornemens gebruik".

Gebruik platformproducten + Waardering	Ja, gebruik	Voornemens	Geen gebruik	Rap.cijfer (1 – 10)
- lees nieuwsbrief	98% <i>(95%/96%)</i>	-	2% <i>(-- / 4%)</i>	7,5 <i>(-- / 7,3)</i>
- bezoek doc.BT regiobijeenkomsten	97% <i>(83%/98%)</i>	-	3% <i>(-- / 2%)</i>	7,6 <i>(-- / 7,4)</i>
- website van het Platform <i>(gevraagd naar bezoek website)</i>	92% <i>(--/77%)</i>	-	8% <i>(--/23%)</i>	7,4 <i>(--/7,0)</i>
- voorlicht.pr. van Kiezen v. Kader	55% <i>(--/61%)</i>	16% <i>(--/21%)</i>	29% <i>(--/18%)</i>	7,2 <i>(--/7,1)</i>
- PSO box, CD-rom, website en doe-opdrachten map	42% <i>(51%/50%)</i>	18% <i>(--/28%)</i>	39% <i>(--/22%)</i>	7,2 <i>(--/6,9)</i>
- digitaal leermiddel,voor KBL	29% <i>(38%/30%)</i>	23% <i>(--/33%)</i>	49% <i>(--/37%)</i>	7,2 <i>(7,4/6,8)</i>
- producten Leerwerkhuis box	31% <i>(--/30%)</i>	14% <i>(--/25%)</i>	55% <i>(--/45%)</i>	7,2 <i>(--/7,1)</i>
- promotiepakket met folder + dvd "Kies Bouwtechniek" <i>(hier is gevraagd of men het product kent i.p.v. gebruik)</i>	85%	-	15%	7,2
- ouder folder "Ze leren het gewoon op het vmbo"	39% <i>(--/--)</i>	-	61% <i>(--/--)</i>	7,1 <i>(--/--)</i>
- flyer "Ontdek Bouwen, Wonen & Interieur"	22% <i>(--/--)</i>	-	78% <i>(--/--)</i>	7,2 <i>(--/--)</i>
- Voorlichtingsmap BWI decanen	21% <i>(--/--)</i>	-	79% <i>(--/--)</i>	7,3 <i>(--/--)</i>
- bezoek vorige landelijke dagen <i>(indien bezocht de waardering...)</i>	x	x	x	8,2 <i>(--/7,9)</i>

tabel 4.1 Gebruik en waardering Platform-producten door docenten *(rode gegevens 04/05 + 05/06)*

Opvallend is dat docenten relatief weinig de ouderfolder, de voorlichtingsmap BWI en de flyer BWI kennen. Vergeleken met vorig jaar is er een lichte daling in het gebruik van een aantal voorlichtingsproducten, zoals het Kies Kader product en de PSO box. Er is ook een daling in het percentage docenten dat voornemens is om de producten te gebruiken.

Nieuw in deze meting zijn vragen naar de leeftijd van docenten, het aantal jaar ervaring als docent Bouwtechniek en de opleiding die men volgde voor of tijdens de functie als docent Bouwtechniek. Op de volgende pagina volgt een tabel met de gegeven antwoorden.

5 Medewerkers kenniscentra

Voorafgaande aan de aanmelding voor de Landelijke Dag van het Platform beantwoordden 28 kenniscentra medewerkers de vragenlijst. Elf medewerkers van SH&M (één communicatiemedewerker, twee medewerkers ontwikkelcentrum en acht medewerkers buitendienst), vier van Savantis (twee consultants, een regiocoördinator en een onderwijskundige) en dertien van Fundeon (negen adviseurs, één ontwikkelaar, één beleidsmedewerker en twee regionale communicatieadviseurs). In tegenstelling tot vorig jaar gaat het dus niet alleen om buitendienstmedewerkers/adviseurs, 9 van de 28 ondervraagde medewerkers hebben een andere functie. Bij 26 van de 28 medewerkers is contact met vmbo scholen onderdeel van hun werk, gemiddeld 0-5 uur per week. Het merendeel van het 'vmbo werk' bestaat uit voorlichting/beroepenoriëntatie, gevolgd door stages/leerwerktrajecten en aansluiting vmbo/mbo. De minste aandacht gaat naar de inhoud van de opleiding.

80 procent van de medewerkers bezoekt vmbo scholen in de regio, gericht op de afdeling Bouwtechniek. De meesten van hen bezoeken ook de TL/GL leerweg. Het meeste contact (90%) is met de docent Bouwtechniek. Iets meer dan de helft heeft ook contact met de decaan (58%) en de directie (54%). Tweederde geeft voorlichting bij de afdeling Bouwtechniek, variërend van 1 tot 40 keer per jaar, bij 3 tot 30 verschillende scholen. Iets meer dan de helft geeft voorlichting aan afdelingen bouwbreed/techniekbreed. Zes medewerkers geven daadwerkelijk voorlichting aan TL/GL scholen in het kader van het project Bouwen, Wonen & Interieur (24%). Tien van de 26 medewerkers geeft voorlichting los van het project Bouwen, Wonen & Interieur.

Naar de mening van de medewerkers is het vmbo voor de directie van het kenniscentrum een belangrijk terrein. 'Deze leerlingen vormen de instroom voor de beroepsopleidingen'. Medewerkers blijven op de hoogte van ontwikkelingen in het vmbo vooral via vergaderingen en in veel mindere mate via mail en/of intranet.

In het algemeen vindt men de werkzaamheden van het Platform een ondersteuning voor de eigen werkzaamheden in het vmbo, op vier mensen na die het niet weten. Uit de toelichting blijkt een variatie aan ondersteuning: gebruik van de producten, informatiebron, inspiratiebron, maken contact met bouwtechniek docent makkelijker.

De helft bezoekt de regiobijeenkomsten van het Platform, tegenover vorig jaar 38 procent. 48 procent heeft contact met de regiocoördinator van het Platform. Ook dat is meer dan vorig jaar.

Bekendheid platformproducten + Waardering	Ken ik in %	Rap.cijfer (1 – 10)
Nieuwsbrief	92%	7.4
Website Platform <i>(eerder bezocht)</i>	84%	6.8
PSO map	80%	7.8
Voorlichtingsproducten Kies Kader	76%	7.3
Voorlichtingsmap BWI	68%	6.8
Ouderfolder	60%	7.5
www.bouwberoepen.nl	56%	6.7
cd-rom voor kbb medewerkers	52%	7.1
Leerwerkhuiskbox	48%	7.2
Flyer BWI	40%	7.5
Landelijke toetsenbank	24%	7.5
Digitale KBL leermiddel	20%	7.4

tabel 4.3 Gebruik en waardering Platform-producten door medewerkers KBB

De nieuwsbrief, website, PSO map en voorlichtingsproducten Kies Kader zijn de meest bekende producten van het Platform bij de medewerkers kenniscentra. Meer dan driekwart van de ondervraagde medewerkers kent deze producten. Alle producten scoren ruim voldoende.

Vorig jaar waren de voorlichtingsproducten Kies Kader nog grotendeels onbekend. Nu kent driekwart het product. De dit voorjaar uitgebrachte ouderfolder is met 60% redelijk bekend, de voorlichtingsmap BWI doet het nog iets beter met 68%. De bekendheid met de flyer BWI is met 40% laag.

Heeft u nog suggesties voor het versterken van de samenwerking / promotie / werving ten gunste van het vmbo?

- “ Ik ben al verschillende jaren bezig met promotie en voorlichting ook op vmbo scholen zonder techniek. De beeldvorming van bouwtechniek bij docenten, coördinatoren en decanen vind ik schrikbarend, bijvoorbeeld voorlichting of activiteiten middenkaderberoepen bouw, ‘ is niets voor onze leerling, we hebben geen techniek etc.’ . Veel producten worden ontworpen in mooie mappen met de mooiste plannen. Wij hebben de afgelopen jaren ook leuke voorlichtings- en doeactiviteiten georganiseerd en door gebrek aan tijd of andere keuzes, komt hier niets van terecht. Wij hebben geïnventariseerd wat er in de regio gebeurt aan activiteiten en je wil niet weten wat er allemaal gebeurt. Mijn tip is: voorlichting- en beroepskeuze moet volledig anders opgezet gaan worden. Iedereen werkt vraaggericht (alle scholen, kenniscentra, stichtingen, bedrijfsleven etcetera)”
- Afstemming in de regio. Contactpersonen aanwijzen, structureel overleg voeren, doelen stellen en uitvoeren;
Voorbeeld Carrousel Breed Oost Groningen als het gaat om stages voor TL leerlingen in bedrijven.
- Met de dag van de bouw, in overleg treden met de regio om daar folder materiaal van VMBO neer te leggen en van het platform en eventueel voor bemensing zorgen.
- Betrek de vmbo coördinatoren van Fundeon erbij, die weten vanuit persoonlijk contact waar in het veld behoefte aan is;
- Gezamenlijke inzet richting basisonderwijs.

Opvallende verschillen met de uitkomsten van vorig jaar zijn dat vorig jaar de voorlichtingsproducten Kies Kader nog grotendeels onbekend waren. Nu kent driekwart het product. En meer kenniscentra medewerkers bezoeken de regiobijeenkomsten van het Platform en meer medewerkers hebben contact met de regiocoördinator van het Platform.

6 Evenementen en publicaties

Beurzen/evenementen

Skills Masters in Ahoy Rotterdam is drukker bezocht dan ooit tevoren. Van donderdag 15 tot en met zaterdag 17 maart 2007 kwamen in totaal 23.772 mensen af op het evenement waar zij alle facetten van beroep, opleiding en arbeidsmarkt konden beleven.

Het Platform vmbo Bouwtechniek participeerde samen met tien andere partijen op het plein 'Spectaculaire Bouwtechnieken: ontdek Bouwen, Wonen & Interieur'. De partijen vertegenwoordigden gezamenlijk zeven sectoren: Afbouw en Stukadoren, Bouw, Elektro- en Installatietechniek, Hout- en Meubilering, Infra, Schilderen en Onderhoud, Schoonmaak- en Glazenwassers.

Resultaten opdracht plein 'Spectaculaire Bouwtechnieken': Ontdek Bouwen, Wonen & Interieur

- 65 vragenformulieren retour van de 270 inschrijvingen (24%); de inschrijvingen kwamen vooral van vmbo leerlingen, klas 2 en 3.
- 35 van de 65 formulieren volledig ingevuld (54%, 8 antwoorden + 4 stempels)
- 12 van de 65 deelnemers benoemd tot serieuze kandidaat voor de prijs, een VIP-tour op zaterdag 2 juni 2007 (18%)
- Van de 270 inschrijvingen was 77% jongen (208) en 23% meisje (62). En vooral afkomstig van vmbo klas 2 en 3.

Skills Masters in Rotterdam is toch eigenlijk een regionaal evenement en niet een landelijk evenement als we kijken naar het aantal aanwezigen. Als we de input in geld en menskracht afzetten tegen de resultaten dan levert het te weinig rendement op. Goed was wel de samenwerking tussen alle partijen; de gezamenlijke presentatie.

Weten Week in Harderwijk

In de Weten Week is op het Bouw & Infra park in Harderwijk een Platformactiviteit georganiseerd. We ontvingen 200 doelgerichte bezoekers, die lang bleven. De manier van werken werpt vrucht af en leverde kwaliteit op. Dankzij een regionaal persbericht kwamen er veel meer bezoekers dan vorig jaar. Positief punt is het bereiken van ouders en het neerzetten van een positieve beeldvorming bij hen over de sector.

72 deelnemers vulden de enquête in:

72 deelnemers tussen de 4 en 14 jaar, vooral uit Harderwijk en omgeving. 15 meisjes en 57 jongens.

21 via school, 15 via krantenartikel, 14 via flyer, 22 op andere wijze (website, bibliotheek, kennis)

Overzicht van publicaties

- Interne en externe bladen van de kenniscentra.
- Persbericht Weten week
- Harderwijker Courant Advertentie Wetenweek 18-10-2006
- Goede praktijk Start Veilig Platform oktober 2006
- TM magazine, Nieuws van het Platform vmbo Bouwtechniek najaar 2006
- Leids Nieuwsblad "Minister van der Hoeven bezoekt bouwopleiding Bonaventura" 09-11-2006
- Terugkoppeling "platform vmbo Bouwtechniek geeft antwoord" november 2006
- Persbericht "meer vmbo leerlingen interesseren voor kaderfuncties in de bouw" 14-02-2007
- Cobouw over BWI project 23-02-2007
- Tm magazine Bouwtechniek is spectaculair voorjaar 2007

Tot nu toe besteedde de communicatiewerkgroep van het Platform relatief weinig aandacht aan een persbeleid. Daarom is het aantal persuitingen beperkt.

7 Conclusies & aanbevelingen

We herhalen hier de onderzoeksvragen uit paragraaf 1.2. en geven daar antwoord op.

A 1) Hoe ontwikkelt de afdeling Bouwtechniek op het vmbo zich ten opzichte van het gehele vmbo, qua omvang, leerwegen, leerlingaantal en leerling-populatie?

Vorig jaar stabiliseerde het aantal leerlingen in het vmbo. Dit jaar daalt het leerlingaantal. Alle sectoren nemen weer iets af met 1 tot 4 procent.

Binnen de richting Bouwtechniek doet zich het tegenovergestelde voor. Na 4 jaren van daling van het leerlingaantal is er schooljaar 2006/2007 een licht herstel van +4 procent.

Voor het eerst sinds jaren is er dit jaar een lichte procentuele toename in het aantal meisjes dat kiest voor Bouwtechniek. Zij zijn vooral te vinden bij de intrasectorale leerweg. Kennelijk werkt deze leerweg voor meisjes drempelverlagend. Dat versterkt het pleidooi om meisjes (en 'andere jongens') anders te benaderen met de werving en voorlichting, bijvoorbeeld via een naamswijziging van de afdeling Bouwtechniek.

Sinds 2000/2001 is er een daling van 11 procent (255 naar 227 scholen) van het aantal vmbo scholen met een afdeling Bouwtechniek. Ook de omvang van de afdeling Bouwtechniek blijft afnemen.

De grootste leerweg blijft de basisberoepsgerichte leerweg, maar deze neemt wel in omvang af. De kaderberoepsgerichte leerweg en de intrasectorale leerweg trekken steeds meer leerlingen. Het aantal scholen dat de intrasectorale leerweg aanbiedt, neemt toe. Steeds meer leerlingen weten de weg te vinden naar de kaderberoepsgerichte leerweg. Dat is een positieve ontwikkeling in een tijd dat op de bouwmarkt de vraag naar kaderpersoneel toeneemt. In algemene zin doen afdelingen Bouwtechniek het goed: leerlingen weten de weg te vinden naar de afdelingen. Immers, het leerlingaantal neemt toe, terwijl het aantal afdelingen minder wordt. Het werk van het Platform vmbo Bouwtechniek bij de ondersteuning van docenten en leerlingen werpt zijn vruchten af.

A 2) Hoe ziet de uitstroom van cohort 05 / 06 er uit als het gaat om gekwalificeerde uitstroom naar de bouwnijverheid en vervolgopleidingen?

De gekwalificeerde uitstroom richting vervolgopleidingen stijgt van 67%, via 70%, naar 74% voor schooljaar cohort '05-'06. Elk jaar is er sprake van een lichte stijging. Als we de verwachting van docenten met betrekking tot het cohort '06-'07 meenemen zet de trend zich lineair door naar een percentage van 77%. Afgezet tegen het uitstroombestand van cohort '03-'04 is dat een toename van 10%, waarmee het streefcijfer uit 2005-2006 is behaald. Er is dus sprake van een duidelijke toename van gekwalificeerde instroom naar vervolgopleidingen in de bouwnijverheid. De (docenten van) afdelingen Bouwtechniek doen het goed.

A3) Wat verwachten docenten met betrekking tot de gekwalificeerde uitstroom van schooljaar 06 / 07?

Docenten schatten voor het cohort '06-'07 een percentage van 77%. Docenten verwachten dat het aantal leerlingen dat wel binnen de bouwnijverheid aan het werk gaat maar geen opleiding wil volgen afneemt. Het is de vraag of de verwachting van docenten ook werkelijk uit gaat komen. De verwachtingen van leerlingen in het vierde leerjaar zijn namelijk wat voorzichtiger als het gaat om verder leren of werken in de bouwnijverheid, maar dat komt waarschijnlijk omdat zij al half maart zijn bevraagd. Van alle 4^e jaars leerlingen verwacht 71% in de bouw door te gaan, 7% twijfelt hier nog over en 22% weet zeker dat ze wat anders gaan doen.

Aanbevelingen A:

- *het onderzoek onder vierdejaars inzake hún inschatting over doorstroom herhalen om zo een beeld te kunnen krijgen van hun verwachtingen en die naast de inschatting van de docenten te kunnen leggen.*
- *Als algemene aanbeveling stellen wij voor om een representatieve groep leerlingen die in de tweede klas kiest voor de afdeling Bouwtechniek te gaan volgen tot hun keuze voor het mbo. Doel is inzicht krijgen in hun keuzeproces, keuzemomenten, redenen van uitval, hoe ze tot hun richtingkeuze komen.*

B 1) Hebben vmbo leerlingen (Bouwtechniek) voldoende voorlichting over Bouwtechniek ontvangen?

74-77% van alle vmbo leerlingen vindt dat zij voldoende voorlichting over Bouwtechniek hebben ontvangen.

Ruim driekwart van de vmbo leerlingen heeft praktische sectororiëntatie ontvangen (PSO), waarvan 69% specifieke PSO over bouwtechniek heeft gehad. Andere vormen van voorlichting die leerlingen hebben ontvangen zijn de folder "Kies Bouwtechniek" (23%) en een docent die één of meer lessen heeft besteed aan voorlichting over leren en werken in de bouw (34%). Het digitale leermiddel voor leerlingen in de kaderberoepsgerichte leerweg, over het bouwen van een sportcomplex, is door respectievelijk 12% derdejaars en 25% vierdejaars KBL leerlingen gebruikt. Tweederde tot 87% van de leerlingen weten hierna beter welke beroepen kaderberoepen zijn. Websites die leerlingen kunnen voorlichten (vmbo-bouwtechniek.nl / bouwberoepen.nl) zijn onbekend bij de leerlingen. Het bezoek ligt dan ook laag, tussen de 12 en 18%.

B2) Wat was de bruikbaarheid/ kwaliteit van de verkregen voorlichting Bouwtechniek?

Het is opvallend dat van alle tweedejaars leerlingen 75% aangeeft redelijk veel tot zeer veel te hebben gehad aan de voorlichting over Bouwtechniek. De percentages per sector lopen van 48% tot 68%. Leerlingen die uiteindelijk voor Bouwtechniek kiezen zijn het meest positief over de bruikbaarheid (96%). Zij geven een 7,1 voor de ontvangen voorlichting. Vorig jaar werd de voorlichting lager gewaardeerd (6,5).

De voorlichting voor derde en vierdejaars leerlingen spitst zich meer toe op de periode na het behalen van het diploma. In veel gevallen worden er stages, excursies en gastlessen verzorgd. De meeste leerlingen Bouwtechniek (93%) hebben aan het einde van het derde leerjaar één stageadres gehad. Ongeveer de helft van de vierdejaarsleerlingen loopt ook in het vierde jaar nog een stage. 46% van de derdejaars leerlingen heeft één of meerdere excursies achter de rug. Van alle derdejaars leerlingen heeft 28% één of meer gastlessen gehad. De stages worden zeer positief beoordeeld. Leerlingen geven voor de stages gemiddeld een 8,3, excursies krijgen een 7,3 en gastlessen een 6,6 als rapportcijfer.

B3) Hoe komen leerlingen tot een sectorkeuze en welke rol speelt de voorlichting daarbij?

Net als vorig jaar weet een groot aantal leerlingen (62%) al bij aanvang van de opleiding welke sector en richting zij willen volgen. Het percentage ligt wel lager dan vorig jaar (was toen 71%). Het beeld bij opsplitsing naar sekse is ook genuanceerder dan vorig jaar. 55% van de meisjes is bij aanvang van de opleiding vastberaden over de sector en richting, voor jongens ligt dat percentage op 64%.

23% van alle leerlingen heeft in eerste instantie wel een sector in het hoofd, maar besluit na twee jaar toch een andere sector te gaan volgen. Het blijkt om 34% van de meisjes te gaan dat wisselt en 21% van de jongens. Deze percentages geven aan welke ruimte er is als het gaat om een eventuele overstap naar Bouwtechniek.

De drie meest genoemde redenen om te kiezen voor een bepaalde sector zijn “gewoon interesse in deze richting” gevolgd door “past het beste bij mij, ben ik goed in” en “gesprekken ouders/verzorgers en kennissen”. Minst belangrijk blijken voorlichting op de basisschool te zijn, gesprekken met medeleerlingen en de docent/mentor. *Wat betreft de voorlichting op de basisschool moet vermeld worden dat, bij 10% van de leerlingen die uiteindelijk Bouwtechniek kiezen, deze voorlichting wel heeft meegespeeld!*

Ondanks dat voorlichting over Bouwtechniek in bovenstaande rijtje niet is opgenomen heeft 75% van de leerlingen wel aangegeven dat zij “redelijk veel” tot “zeer veel” aan deze voorlichting heeft gehad!

B4) Wat is het imago van Bouwtechniek bij aanvang van de opleiding en na twee/drie jaar?

Tweedejaars leerlingen (alle sectoren) worden naarmate de tijd verstrijkt (2 jaar) positiever over de sector Bouwtechniek. Bij aanvang van de opleiding is 35% positief over deze richting. Aan het einde van het tweede jaar is dit percentage opgelopen tot 46%. Leerlingen die in beginsel negatief staan tegen over Bouwtechniek blijken dat aan het einde van het tweede jaar nog steeds te zijn. De middengroep wordt positiever. Van alle derdejaars leerlingen (= Bouwtechniek) is bij aanvang van het derde jaar 77% positief over deze richting. Naarmate het jaar vordert zakt dit percentage naar 69% aan het einde van het derde jaar. Van de vierdejaars leerlingen was 71% positief over de richting Bouwtechniek. Aan het einde van het vierde jaar is dat nog steeds 71%. Echter ook bij deze groep doet er zich binnen de groep een verschuiving voor. Positieve leerlingen worden positiever en negatieve leerlingen gaan negatiever denken. De meningen polariseren, men wordt wat uitgesprokener.

Nieuw ten opzichte van de nulmeting zijn de stellingen over het beeld dat leerlingen van de bouw hebben. Tweedejaars leerlingen typeren Bouwtechniek als volgt:

Je kan er goed kan verdienen (87%), prima kan doorleren (63%), het is interessant werk (61%) en een uitdagend werkerrein (59%). Daarnaast biedt het gezellig werk (49%) en je kan er je creativiteit kwijt (48%).

De bouw en hout sector kent veel verschillende beroepen (40%), het is afwisselend werk (40%) en je ziet waar je aan werkt (39%).

Qua werkomstandigheden speelt het werk zich vaak buiten af (58%), is het vuil & zwaar werk (49%), je moet vroeg opstaan (42%), is vaak koud en nat (36%) en gevaarlijk werk (35%),

Tweederde van de leerlingen is het oneens met de stelling dat de Bouwtechniek niets voor meisjes is. In de optiek van leerlingen is Bouwtechniek dus niet per definitie voorbehouden aan jongens. Het is echter wel zo dat dit de collega's van straks zijn. Dat betekent dat mogelijk in de praktijk 1/3 van de aankomende collega's van mening is dat de bouw niet iets voor meisjes/vrouwen is.

Het is interessant om te zien welk beeld leerlingen van de bouw hebben. Daarmee geven ze aan waar het Platform accenten op kan leggen in de voorlichting om bepaalde zaken naar voren te halen. Bijvoorbeeld het feit dat 1/3 van de leerlingen vindt dat de bouw niets voor meisjes is, betekent werk aan de winkel.

B5) Welke plannen hebben de vmbo leerlingen Bouwtechniek na het behalen van hun diploma? Gaat men verder in de bouwnijverheid, lerend dan wel werken of besluit men een andere kant op de gaan?

Van alle vierdejaars leerlingen geeft 54% aan dat zij een vervolgopleiding in de bouw wil gaan doen. 17% wil na het diploma werken in de bouw en 7% twijfelt hier over. Deze percentages zijn lager dan de docenten inschatten (zie tabel 2.8), wat waarschijnlijk komt omdat leerlingen al half maart de vraag beantwoordden en docenten begin juni. Het percentage leerlingen dat de bouw de rug zal toekeren is waarschijnlijk 22%. Van de leerlingen die een vervolgopleiding in de bouw gaan doen kiest 66% voor BBL en 29% voor BOL, 4% gaat wat anders doen.

Aanbevelingen B:

- herhalen vmbo2 en vmbo3 leerling-onderzoek met accent op keuzegedrag in relatie tot verkregen voorlichting;
- website vmbo-bouwtechniek leerlingen stimuleren (onderdeel Communicatieplan spectaculaire Bouwtechniek).
- KBL product systematisch onder de aandacht brengen bij docenten, zodat zij er meer mee gaan werken; (onderdeel Communicatieplan spectaculaire Bouwtechniek).
- herhalen onderzoek onder vierdejaars vmbo leerlingen Bouwtechniek naar toekomstplannen incl. beweegredenen/ motivatie;
- een lesbrieft voor docenten ontwikkelen over sekse en etniciteit in de bouw en deze lesbrieft introduceren op de regiobijeenkomsten. (n.a.v. uitkomsten stelling dat 36% van de jongens die Bouwtechniek volgen het ermee eens zijn dat de bouw niets voor meisjes is). Sekse en etniciteit(versiteit) als thema's behandelen op de regionale bijeenkomsten en/of op de volgende Landelijke Dag met hulp van acteurs. Ook docenten zullen niet vrij zijn van beelden en vooroordelen!

C 1) Hoeveel scholen waren op de landelijke dag vertegenwoordigd, hoe was de waardering?

De landelijke dag is door 325 docenten van 119 verschillende scholen bezocht. Van de 221 lidscholen is dat 54%. Kwantitatief is dit lager dan het streefcijfer van minimaal 60%. Kwalitatief werd de dag enorm gewaardeerd.

C 2) Hoeveel docenten hebben regiobijeenkomsten van het Platform bezocht?

Het opkomstpercentage van de regiobijeenkomsten lag dit jaar op 95% wat met recht een topper genoemd mag worden. Normaal ligt het percentage tussen de 70 en 80%.

C3) Hoeveel docenten maken gebruik van de verschillende Platformproducten?

Het meest gebruik wordt gemaakt van de nieuwsbrief (98%), de regiobijeenkomsten (97%) en de website van het Platform (92%). Er wordt relatief weinig gebruik gemaakt van de ouderfolder, de voorlichtingsmap BWI en de flyer BWI .

C 4) Wat is de waardering voor de verschillende Platformproducten?

De waardering voor de verschillende producten ligt telkens tussen de 7,2 en 7,6. Uit allerlei waarderingonderzoek is bekend dat rapportcijfers rond een 7 niet meer betekenen dan een middelmatige voldoende. Eén product, of beter activiteit, van het Platform beoordelen docenten hoger, namelijk de Landelijke Dag (8,2).

Onderstaande vragen zijn nieuw ten opzichte van de nulmeting.

C5) Wat is de gemiddelde leeftijd van docenten bouwtechniek, hoe lang zijn ze werkzaam als docent en wat is hun opleidingsachtergrond?

De gemiddelde leeftijd ligt op 51,19 jaar en dat is hoog. Het aantal nieuwe docenten, korter dan vijf jaar in dienst, is met vier procent erg laag. Om de uitstroom van ervaren docenten die binnenkort gaat plaatsvinden op te kunnen vangen is het zaak om bijtijds nieuwe docenten aan te trekken.

C6) Vindt u het een goed idee de naam van afdeling Bouwtechniek te veranderen, in bijvoorbeeld Bouwen, Wonen & Interieur?

Opvallend is dat 61 procent van de docenten het een goed idee vindt om de naam van de afdeling te veranderen in bijvoorbeeld Bouwen, Wonen & Interieur. 14 scholen hebben het plan om die naam te gebruiken. Eén school doet dit inmiddels al.

Aanbevelingen C:

- *Stimuleren dat docenten Bouwtechniek zorgen dat het Kies Kader pakket in basisscholen komt en gebruikt gaat worden. Daarnaast naar alle rc(o)b's en VTB steunpunten een voorbeeldset sturen.*
- *Platformcommissie onderneem actie op het punt van leeftijd docenten (zie het interessante artikel van POP naar PUP over leeftijdsbewust personeelsbeleid in het onderwijs).*
- *Platformcommissie neem een beargumenteerd besluit om de naam van de afdeling Bouwtechniek te wijzigen.*

D) Wat is de bekendheid van het Platform vmbo Bouwtechniek en haar producten onder buitendienst medewerkers van de kenniscentra Bouwhoutcluster?

Vorig jaar waren de voorlichtingsproducten Kies Kader nog grotendeels onbekend. Nu kent driekwart het product.

Meer kenniscentra medewerkers bezoeken de regiobijeenkomsten van het Platform en meer medewerkers hebben contact met de regiocoördinator van het Platform.

- De doelstelling dat 80% van de medewerkers minimaal driekwart van de producten en voorlichtingsmaterialen van het Platform kent, is niet gehaald;
- De bekendheid van nieuw uitgebrachte producten (respectievelijk 40, 60 en 68 procent) kan beter;
- Lang niet alle medewerkers kennen alle producten, maar degenen die de producten kennen waarderen ze positief met gemiddeld een zeven;
- Het Platform kan het beste vergaderingen gebruiken om medewerkers te informeren over vmbo ontwikkelingen;
- Medewerkers zijn positief over de ondersteuning van hun werk door het Platform;
- Het vmbo is belangrijk voor kenniscentra!

Aanbevelingen D:

De productkennis van medewerkers kenniscentra kan beter. Benut voor het verbeteren van de productkennis van medewerkers kenniscentra de beste manier. De beste manier om medewerkers te informeren is via vergaderingen. Informatie via intranet en/of mail kan gebruikt worden als versterkend communicatiemiddel, maar niet als enige middel.

E Wat is het resultaat van de overige communicatie activiteiten?

Skills Masters in Rotterdam is meer een regionaal dan een landelijk evenement als we kijken naar het aantal aanwezigen. Als we de input in geld en menskracht afzetten tegen de resultaten dan levert het te weinig rendement op. Goed was wel de samenwerking tussen alle partijen; de gezamenlijke presentatie.

Het persbeleid heeft weinig aandacht gekregen.

De communicatiewerkgroep is zich steeds meer bewust van het belang om alles wat zij ondernemen te meten, kortom van het belang van het instrument onderzoek.

Aanbevelingen E:

- *Deelname aan beurzen en evenementen elke keer goed te evalueren op efficiënte en effectieve inzet van mensen en middelen en op basis daarvan besluiten voor al dan niet deelname in de nabije toekomst. (onderdeel Communicatieplan spectaculaire Bouwtechniek).*
- *Komend jaar een gericht persbeleid in te voeren. (onderdeel Communicatieplan spectaculaire Bouwtechniek).*
- *Het Communicatieplan zo opstellen dat het meetbaar is. Alle relevante aanbevelingen naar aanleiding van het onderzoek van vorig jaar en dit jaar verwerken in het plan.*
- *Alle nieuwe projecten van het Platform standaard te voorzien van een onderzoeksparagraaf.*

Bijlage 1 tabellenindex

<i>tabel 2.1 Aantal leerlingen Bouwtechniek door de jaren heen 3^e + 4^e leerjaar te samen.....</i>	8
<i>tabel 2.2 Overzicht omvang alle sectoren vmbo.....</i>	9
<i>tabel 2.3 Aanbod opleidingen Bouwtechniek vmbo scholen met afdeling Bouwtechniek.....</i>	10
<i>tabel 2.4 Aantal leerlingen 3^e leerjaar 05 – 06.....</i>	11
<i>tabel 2.5 Aantal leerlingen 4^e leerjaar 05 – 06.....</i>	11
<i>tabel 2.6 Aantal leerlingen door de jaren heen 3^e + 4^e leerjaar te samen (bron: CFI).....</i>	12
<i>tabel 2.7 Ontwikkeling van omvang afdelingen Bouwtechniek.....</i>	13
<i>tabel 2.8 Doorstroming van 3^e naar 4^e leerjaar Bouwtechniek.....</i>	13
<i>tabel 2.9 Uitstroompercentages.....</i>	14
<i>tabel 3.1 Sectorkeuze aan het einde van het tweede jaar.....</i>	15
<i>tabel 3.2 Redenen sectorkeuze vmbo 2^e jaar.....</i>	16
<i>tabel 3.3 Praktische sectororiëntatie gehad?.....</i>	18
<i>tabel 3.4 Heb je wat aan de voorlichting Bouwtechniek gehad?.....</i>	19
<i>tabel 3.5 Beeld van Bouwtechniek over twee jaar.....</i>	19
<i>tabel 3.6 Redenen sectorkeuze vmbo 2^e en 3^e jaar</i>	20
<i>tabel 3.7 Typering van een beroep in de Bouwtechniek (vmbo 2^e jaar).....</i>	21
<i>tabel 3.8 Redenen sectorkeuze vmbo 2^e en 3^e jaar</i>	22
<i>tabel 3.9 Redenen sectorkeuze vmbo 4^e jaar</i>	25
<i>tabel 4.1 Gebruik en waardering Platform-producten door docenten.....</i>	29
<i>tabel 4.2 Extra vragen docenten BT op de Landelijke dag ,bron: Fundeon.....</i>	30
<i>tabel 4.3 Gebruik en waardering Platform-producten door medewerkers KBB.....</i>	31

Vragenlijst leerlingen tweede jaar VMBO

Beste leerling,

Alle leerlingen moeten aan het einde van het tweede jaar kiezen voor een sector.
Het is een belangrijke keuze. Deze vragenlijst gaat over jouw sector-keuze.

Het invullen van de lijst duurt maximaal 10 minuten.
Alvast bedankt!

1a. Welke leerweg ga je volgen?

- kaderberoepsgerichte leerweg basisberoepsgerichte leerweg theoretische leerweg gemengde leerweg

1b. Welke sector heb je gekozen?

- Techniek → **Richting Bouwtechniek?**
 Zorg en welzijn ja, richting Bouwtechniek
 Economie nee, andere richting
 Landbouw

2. Waarom koos je deze sector?

(je mag meerdere antwoorden aankruisen)

- gewoon interesse in deze richting
 past het beste bij mij, ben ik goed in
 goede kans op werk
 zal mij er verder in kunnen ontwikkelen
-
- gesprekken met ouders/ verzorgers/ kennissen
 gesprekken met mede-leerlingen/ vriend/ vriendin
 gesprekken docent/ mentor
-
- voorlichting tijdens basisschool ontvangen
 voorlichting die ik de afgelopen 2 jaar heb ontvangen
-
- heb familie die in deze sector werkt
 anders, namelijk..
 weet ik niet

3a. Leek deze sector je bij het begin van je opleiding het leukst?

- ja, dit wilde ik van begin af aan
 nee, had eerst interesse in andere sector
 weet ik niet

3b. Wat wilde je eerst gaan doen?

- Techniek
 Zorg en welzijn
 Economie
 Landbouw

4. Je zit op een vmbo met een eigen afdeling Bouwtechniek. Speelde dit mee bij je keuze voor juist deze school?

- ja, speelde zeker mee
 ja, speelde waarschijnlijk mee
 nee, speelde niet mee
 weet ik niet

5a. Dacht je bij het maken van je keuze ook aan de richting Bouwtechniek?

- ja, heb ik overwogen en ik ga hem volgen
 ja, heb ik overwogen maar ik zie er vanaf
 nee, nooit overwogen
 weet ik niet

5b. Waarom?

6a. Ben je voldoende voorgelicht over de richting Bouwtechniek?

- ja, ruim voldoende
 ja, voldoende
 nee, onvoldoende
 nee, (bijna) geen voorlichting
 weet ik niet

6b. Had graag meer willen weten over.....

7a. Heb je de afgelopen twee jaar op het vmbo praktische sectororiëntatie (PSO) gehad?

- ja → **7b. Heb je dit ook voor het vak Bouwtechniek gehad?**
- nee

- ja
- nee

...en ik heb gebruik gemaakt van:

	ja	nee
- de doe-opdrachten map (PSO)	☐	☐
- de website www.bouwberoepen.nl	☐	☐

8. Kreeg je de afgelopen twee jaar nog andere voorlichting over werken en leren in de Bouwtechniek?

(je mag meer antwoorden geven)

- ja, folder "Kies bouwtechniek" ontvangen
- ja, docent heeft er één of meer lessen aan besteed
- ja, anders namelijk:

- nee

9a. Had je wat aan de voorlichting over Bouwtechniek

- heb geen voorlichting gehad *(door naar vraag 12)*
- heel veel aan gehad
- redelijk veel aan gehad
- niet zo veel aan gehad
- weinig aan gehad
- niets aan gehad

9b. Waarom had je er weinig aan?

10. Welk rapportcijfer geef je de voorlichting over Bouwtechniek?

--	--

11. Wat kan beter aan de voorlichting over Bouwtechniek?

(je mag meer antwoorden geven, open laten als je niets weet)

- meer voorlichting over beroepen in de Bouwtechniek
- meer voorlichting over werken in de Bouwtechniek
- meer voorlichting over (door) leren in de Bouwtechniek
- eerder voorlichting geven
- anders, namelijk....

12. Hoe dacht je twee jaar geleden over werken en leren in de Bouwtechniek?

- zeer positief positief neutraal negatief zeer negatief
-

13. Hoe denk je nu over werken en leren in de Bouwtechniek?

- zeer positief positief neutraal negatief zeer negatief
-

14. Ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?

	helemaal eens	eens	oneens	helemaal oneens
- Bouwtechniek is niets voor meisjes	☐	☐	☐	☐
- je kan in de Bouwtechniek goed verdienen	☐	☐	☐	☐
- ik vind dat de Bouwtechniek het beste bij mij past	☐	☐	☐	☐
- het werk in de Bouwtechniek is interessant	☐	☐	☐	☐
- ik kan in de Bouwtechniek altijd doorleren	☐	☐	☐	☐
- ik weet niets anders te verzinnen	☐	☐	☐	☐
- de Bouwtechniek is een uitdagend werkkterrein	☐	☐	☐	☐
- ik weet nog niet wat ik wil worden	☐	☐	☐	☐
- mijn ouders/verzorgers vinden dat de Bouwtechniek het beste bij mij past	☐	☐	☐	☐

15. Welke positieve en negatieve punten heeft de Bouwtechniek volgens jou? *(je mag meer antwoorden geven)*

☐ Goed salaris	☐ Zwaar, vuil werk
☐ Veel verschillende beroepen	☐ Koud en nat werk
☐ Goede loopbaanmogelijkheden	☐ Slecht salaris
☐ Teamwork	☐ Mannenwereld
☐ Dynamische wereld	☐ Ouderwetse wereld
☐ Buiten werken	☐ Vroeg opstaan
☐ Afwisselend werk	☐ Buiten werken
☐ Creatief werk	☐ Saai
☐ Gezelligheid	☐ Eenzijdig
☐ Vakkennis	☐ Gevaarlijk werk
☐ Je ziet waar je aan werkt	☐ Altijd onderweg

Zie je nog meer positieve punten?.....

Zie je nog meer negatieve punten?.....

16. Ken je het logo aan de voorkant van dit formulier?

- ja, heb ik ergens anders ook al eens gezien
- nee, nog nooit eerder gezien

Tot slot enkele vragen over jou zelf:

17a. Wat is je leeftijd: jaar

17b. Welke taal spreek je thuis?

- nederlands
- anders, namelijk

17c. Ik ben een: jongen meisje

Vragenlijst leerlingen derde jaar VMBO

Beste leerling,

Je hebt nu 1 jaar Bouwtechniek gehad. Is het zoals je verwacht had, ben je goed voorgelicht?
Daarover gaat deze korte vragenlijst.

Het invullen van de lijst duurt maximaal 10 minuten.
Alvast bedankt!

1a. Je hebt nu 1 jaar Bouwtechniek achter de rug. Was dit ook de sector/richting die je bij het begin van je opleiding (vmbo-1) wilde doen?

- ja, dit wilde ik van begin af aan
 nee, had eerst interesse in andere sector
 weet ik niet

↓

1b. Wat wilde je eerst gaan doen?

- Techniek, andere richting
 Zorg en welzijn
 Economie
 Landbouw

2. Waarom koos je in tweede jaar voor Bouwtechniek?

(je mag meerdere antwoorden aankruisen)

- gewoon interesse in deze richting
 past het beste bij mij, ben ik goed in
 goede kans op werk
 zal mij er verder in kunnen ontwikkelen
-
- gesprekken met ouders/ verzorgers/ kennissen
 gesprekken met mede-leerlingen/ vriend/ vriendin
 gesprekken docent/ mentor
-
- voorlichting tijdens basisschool ontvangen
 voorlichting die ik de afgelopen 3 jaar heb ontvangen
-
- heb familie die in de bouw werkt
 anders, namelijk..
 weet ik niet

3. Wil je na het behalen van je diploma ook verder in in de Bouwtechniek (werken en/ of leren)?

- ja, ga dan zeker verder in de Bouwtechniek
 ja, ga dan waarschijnlijk verder in de Bouwtechniek
 ik twijfel, ik weet het nog niet
 nee, ik ga zeker niet verder in de Bouwtechniek

4. Welke richting doe je in het vierde jaar?

- Timmeren
 Metselen
 Schilderen
 Fijnhout
 Anders, namelijk...

5. Weet je al welk beroep je wilt worden?

6a. Hoe dacht je aan het begin van het derde jaar over werken en leren in de Bouwtechniek?

- zeer positief positief neutraal negatief zeer negatief
-

6b. Hoe denk je nu over werken en leren in de Bouwtechniek?

- zeer positief positief neutraal negatief zeer negatief
-

7a. Kreeg je tijdens de eerste twee jaar op het vmbo vol- doende voorlichting over de richting Bouwtechniek?

- ja, ruim voldoende
 ja, voldoende
 nee, onvoldoende
 nee, (bijna) geen voorlichting
 weet ik niet

↓

7b. Had meer willen weten over.....

8. Bezoekt je dit schooljaar de website van het Platform vmbo Bouwtechniek?

(<http://www.vmbo-bouwtechniek.nl>)

- ja, website vaak bezocht
- ja, website enkele keer bezocht
- ja, website 1x bezocht
- nee, nooit bezocht

Welke onderdelen heb je bezocht / bekeken?

(je mag meer antwoorden geven)

- opleidingen
- beroepen
- Klas Actief
- anders namelijk...

Waarom heb je deze website nooit bezocht? (je mag meer antwoorden geven)

- geen interesse
- wist internetadres niet
- heb geen internetaansluiting

anders, namelijk:

9. Bezoekt je dit schooljaar de website

<http://www.bouwberoepen.nl> ?

- ja, website vaak bezocht
- ja, website enkele keer bezocht
- ja, website 1x bezocht
- nee, nooit bezocht

Waarom heb je deze website nooit bezocht? (je mag meer antwoorden geven)

- geen interesse
- wist internetadres niet
- heb geen internetaansluiting
- anders

Vraag 10 is alleen bedoeld voor leerlingen die de kaderberoepsgerichte leerweg (KBL) volgen. Volg je géén KBL dan door met vraag 11a.

10a. Ken je het digitale leermiddel van het bouwproces van een sportcomplex?

- ja, ken ik, ook gebruik van gemaakt
- ja ken ik, geen gebruik van gemaakt
- nee ik ken het niet

10b. Weet je nu beter wat je met een KBL opleiding kan worden?

- ja
- nee

11. Je bent nu 1 jaar bezig in de richting Bouwtechniek. Is het zoals je verwacht had?

- ja, het is zoals ik verwacht had

nee, het is:

- zwaarder, moeilijker
- saaier
- leuker
- interessanter
- te weinig diepgang, te weinig van het vak zelf
- school lijkt niet op de bouw

anders, namelijk:

12. Welke voorlichting wil je over leren of werken ná vmbo Bouwtechniek? (je mag meer antwoorden geven)

(wat voor bedrijf zou je willen zien?)

- Excursie naar een bedrijf:

(van wat voor bedrijf?)

- Gastles door iemand van een bedrijf:

(bij wat voor bedrijf zou je stage willen lopen?)

- Stage lopen bij een bedrijf:

- Hoef geen van hierboven genoemde voorlichting

13. Ben je dit jaar op excursie naar een bedrijf geweest?

- nee
- ja → Hoe vond je deze excursie? (geef een rapportcijfer)

--	--

14. Heb je dit jaar een gastles door iemand van een bedrijf gehad?

- nee
- ja → Hoe vond je deze gastles? (geef een rapportcijfer)

--	--

15. Heb je dit jaar stage bij een bedrijf gelopen?

- nee
- ja — Hoeveel dagen? Hoe vond je deze stage? (geef een rapportcijfer)

--	--

--	--

16. Ken je het logo aan de voorkant van dit formulier?

- ja, heb ik ergens anders ook al eens gezien
- nee, nog nooit eerder gezien

Tot slot enkele vragen over jou zelf:

17a. Wat is je leeftijd:

--	--

 jaar

17b. Welke taal spreek je thuis?

- nederlands
- anders, namelijk

17c. Ik ben een: jongen meisje

Vragenlijst leerlingen vierde jaar VMBO

Beste leerling,

Je vierde jaar zit er bijna op. Nog even examen doen en dan.....vakantie!
De meeste van jullie hebben dan het diploma op zak.

Hoe kijk je terug op je opleiding? Is het zoals je verwacht had, ben je goed voorgelicht?
Wat ga je hier na doen? Daarover gaat deze korte vragenlijst.

Het invullen van de lijst duurt maximaal 10 minuten.
Alvast bedankt!

1a. Was Bouwtechniek ook de afdeling die je bij het begin van het vmbo wilde doen?

- ja, dit wilde ik van begin af aan
 nee, had eerst interesse in andere sector
 weet ik niet

1b. Wat wilde je eerst gaan doen?

- Techniek, andere richting
 Zorg en welzijn
 Economie
 Landbouw

2. Welke differentiatie volg je?

- timmeren
 metselen
 schilderen
 fijnhoutbewerken
 bouw-breed

3. Waarom heb je na klas 2 gekozen voor Bouwtechniek?

(je mag meerdere antwoorden aankruisen)

- gewoon interesse in deze richting
 past het beste bij mij, ben ik goed in
 goede kans op werk
 zal mij er verder in kunnen ontwikkelen
-
- gesprekken met ouders/ verzorgers/ kennissen
 gesprekken met mede-leerlingen/ vriend/ vriendin
 gesprekken docent/ mentor
-
- voorlichting tijdens basisschool ontvangen
 voorlichting die ik op het vmbo heb ontvangen
-
- heb familie die in de bouw werkt
 anders, namelijk..
 weet ik niet

4a. Heb je lessen praktische sector oriëntatie (PSO) gehad in klas 1 en/of klas 2?

- ja nee weet ik niet meer

4b. Hebben ze in klas 1 / 2 jou iets verteld over bouwtechniek?

- ja nee weet ik niet meer

4c. Ben je de eerste twee jaar op het vmbo voldoende voorgelicht over Bouwtechniek?

- ja, ruim voldoende
 ja, voldoende
 nee, onvoldoende
 nee, (bijna) geen voorlichting
 weet ik niet

Had graag meer willen weten over.....

1.
2.
3.
4.
5.

4d. Hoe dacht je aan het begin van het derde jaar over werken en leren in de bouw, en hoe is dat nu?

begin derde jaar:	zo denk ik er nu over:
☐ zeer positief	☐ zeer positief
☐ positief	☐ positief
☐ neutraal	☐ neutraal
☐ negatief	☐ negatief
☐ zeer negatief	☐ zeer negatief
☐ weet ik niet	☐ weet ik niet

5. Heb je het afgelopen schooljaar de site van het Platform vmbo Bouwtechniek bezocht? (<http://www.vmbo-bouwtechniek.nl>)

- ja, website vaak bezocht
 ja, website enkele keer bezocht
 ja, website 1x bezocht
 nee, nooit bezocht

Wat zou beter kunnen aan de site?

Vraag 6 is alleen bedoeld voor leerlingen die de kader- beroepsgerichte leerweg (KBL) hebben gevolgd. Heb je géén KBL gevolgd, ga dan door met vraag 7.

6a. Heb je het digitale leermiddel van het bouwproces van het sportcomplex gebruikt?

- ja, gebruik van gemaakt
- nee, geen gebruikt van gemaakt

6b. Weet je nu beter welke beroepen kaderberoepen zijn?

- ja
- nee

7. Je hebt nu 2 jaar de afdeling Bouwtechniek gevolgd. Is het wat je had verwacht?

- ja, het is zoals ik verwacht had

nee, het is:

- zwaarder, moeilijker
- saaier
- leuker
- interessanter
- te weinig diepgang, te weinig van het vak zelf
- school lijkt niet op de bouw
- anders, namelijk:*

8. Welke boeken gebruiken ze bij jou op school?

- Bouwen op niveau
- Bouw Totaal
- Fundament

9a. Heb je stage gelopen?

- nee (door naar vraag 10)
- ja

9b. In welk leerjaar en hoelang?

- in 3e leerjaar: weken

- in 4e leerjaar:weken

...en was deze stage leerzaam?

- zeer leerzaam
- redelijk leerzaam
- niet zo leerzaam
- helemaal niet leerzaam

10a. Zou je opnieuw voor bouwtechniek kiezen als je nu in het tweede jaar zat?

- ja
- nee

10b. Waarom niet, en wat zou je dan wel kiezen?

11. Heb je op school goede voorlichting gehad over de vervolgopleidingen?

- ja
- nee

12a. Wil je na het behalen van je diploma verder in de bouw?

- ja, ik ga vervolgopleiding volgen in de bouw (naar vraag 12b)
- ja, ik ga werken in de bouw (naar vraag 12c)
- ik twijfel, ik weet het nog niet (naar vraag 13)
- nee, ik ga zeker niet verder in de bouw (naar vraag 13)

12b. Welke opleiding ga je volgen:

- bbl bol anders

...wat is de naam van de opleiding?

...voor welke functie wordt je daar opgeleid?

12c. Welke functie/ beroep wil je uitoefenen?

...en bij wat voor een soort bedrijf?

13. Wat denk je, als je 20 bent, netto per maand te gaan verdienen?

Netto

--	--	--	--

 euro per maand
(bij een volledige werkweek)

14. Ken je het logo aan de voorkant van dit formulier?

- ja, heb ik ergens anders ook al eens gezien
- nee, nog nooit eerder gezien

Tot slot enkele vragen over jou zelf:

15. Wat is je leeftijd:

--	--

 jaar

16. Welke taal spreek je thuis?

- Nederlands
- anders, namelijk:

17. Ik ben een: jongen meisje

Bedankt voor je medewerking.

Uitstroomcijfers 2005 t/m 2007 van leerlingen na afronding vmbo Bouwtechniek

Voor inlichtingen en overleg: J.M.H. van Westrienen
Tel.: 0341-499212 E-mail: i.vanwestrienen@fundeon.nl
of J. Oost E-mail: j.oost@vmbo-bouwtechniek.nl

Geachte docent,

Het Platform vmbo Bouwtechniek wil graag inzicht krijgen in de gekwalificeerde doorstroom van vmbo-leerlingen in de bedrijfstak. Omdat deze gegevens nog steeds alleen op landelijk niveau bekend zijn, en niet geschikt voor nader onderzoek, doen wij ook dit jaar weer een dringend verzoek aan u om uw medewerking te verlenen aan deze zeer korte inventarisatie.

Alleen via u kunnen wij deze gegevens achterhalen.

Bezoekt u de Landelijke Dag, lever dan dit formulier in bij de stand van het Platform en maak kans op een videocamera. U kunt de vragenlijst ook kosteloos opsturen naar het antwoordnummer dat aan de ommezijde is vermeld.

Met vriendelijke groet,
Johan Oost en Ineke van Westrienen

Schooljaar 2005/2006: Uitstroompercentages na afronding van Vmbo-bouwtechniek

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%; border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="width: 10%; border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="width: 10%; border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td>%</td> <td>opleiding binnen de bouw, waarvan:</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td>%</td> <td>werk binnen de bouw</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td>%</td> <td>vervolgopleiding buiten de bouw</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td>%</td> <td>werk buiten de bouw</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">+</td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td>%</td> <td>onbekend</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="border-top: 1px solid black;"></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">1</td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">0</td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">0</td> <td>%</td> <td></td> </tr> </table>											%	opleiding binnen de bouw, waarvan:					%	werk binnen de bouw					%	vervolgopleiding buiten de bouw					%	werk buiten de bouw	+				%	onbekend								1	0	0	%		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%; border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="width: 10%; border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="width: 10%; border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td>%</td> <td><u>bbl</u>-traject is gaan volgen</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td>%</td> <td><u>bol</u>-traject is gaan volgen</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td>%</td> <td>onbekend</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;"> </td> <td></td> <td style="border-top: 1px solid black;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">1</td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">0</td> <td style="border: 1px solid black; text-align: center;">0</td> <td>%</td> <td></td> </tr> </table>											%	<u>bbl</u> -traject is gaan volgen					%	<u>bol</u> -traject is gaan volgen					%	onbekend								1	0	0	%	
				%	opleiding binnen de bouw, waarvan:																																																																																
				%	werk binnen de bouw																																																																																
				%	vervolgopleiding buiten de bouw																																																																																
				%	werk buiten de bouw																																																																																
+				%	onbekend																																																																																
	1	0	0	%																																																																																	
				%	<u>bbl</u> -traject is gaan volgen																																																																																
				%	<u>bol</u> -traject is gaan volgen																																																																																
				%	onbekend																																																																																
	1	0	0	%																																																																																	

+ zie ommezijde

Schooljaar 2006/2007: Uitstroompercentages na afronding van Vmbo-bouwtechniek

<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	% opleiding binnen de bouw, waarvan:	}	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	% <u>bbl-traject</u> is gaan volgen
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	% werk binnen de bouw		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	% <u>bol-traject</u> is gaan volgen
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	% vervolgopleiding buiten de bouw		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	% onbekend
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	% werk buiten de bouw	+	<hr/>	
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	% onbekend		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	%
<hr/>			<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	%
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	%		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	%
<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	%		1 0 0	%

Uw schoolgegevens:
(graag in blokletters)

Uw naam: _____

Schoolnaam: _____

Bezoekadres: _____ nummer: _____

Plaats: _____ Indien bekend Brin:

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Bent u niet in de gelegenheid om het formulier in te leveren op de Landelijke Dag, verstuur het dan voor 9 juni kosteloos naar onderstaand antwoordnummer:

*Platform vmbo Bouwtechniek,
Antwoordnummer 2006,
3970 VD Bunnik*

Vragenlijst medewerkers kenniscentra

Beste medewerker,

Deze vragenlijst gaat over het vmbo, de producten en het voorlichtingsmateriaal van het Platform vmbo Bouwtechniek. Het Platform wil haar producten en materiaal zo goed mogelijk laten aansluiten bij de wensen van de gebruiker/ klant. Daarom vragen wij uw medewerking. Geef uw kennis, waardering en oordeel over de verschillende producten.

Het invullen van de lijst duurt maximaal 10 minuten.
Alvast bedankt!

1. Maakt contact met het vmbo scholenveld deel uit van uw werk?

- ja → **Hoeveel uur per week?**
 nee 0-5 uur p.w.
 5-10 uur p.w.
 10-15 uur p.w. uur.
 > 15 uur p.w. namelijk: uur.

2. Met welke onderwerpen bent u bezig in het vmbo?

(u mag meerdere antwoorden aankruisen)

- Voorlichting/ beroepenoriëntatie
 Stage/ leerwerktraject
 Inhoud opleiding
 Aansluiting vmbo/ mbo
 Anders, namelijk...

3a. Bezoekt u de vmbo's bij u in de regio?

(meer antwoorden mogelijk)

- nee (door naar vraag 4)
 ja, vmbo's met een afdeling Bouwtechniek
 ja, vmbo's met een theoretische/ gemengde leerweg

3b. Hoe vaak bezoekt u deze vmbo's bij u in de regio?

- 1x per jaar
 2x per jaar
 meer dan 2x per jaar

3c. Met wie heeft u dan contact?

(meer antwoorden mogelijk)

- docent bouwtechniek
 dekaan
 directie
 anders, nl...

3d. Gebruikt u de presentatie CD-rom van het Platform vmbo Bouwtechniek?

- ja nee

4. Verzorgt u voorlichting over de vervolgoopleidingen op het vmbo voor hieronder benoemde opleidingen, zo ja hoeveel uur en op hoeveel scholen?

Verzorgt voorlichting	Hoe vaak per jaar?	Op hoeveel scholen?
<u>vmbo bouwtechniek</u> ☐ ja ☐ nee	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<u>bouwbreed / techniekbreed</u> ☐ ja ☐ nee	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<u>in het kader van het project Bouwen, wonen en interieur</u> ☐ ja ☐ nee	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<u>voor TL/ GL los van project Bouwen, wonen en interieur</u> ☐ ja ☐ nee	<input type="text"/>	<input type="text"/>

5. Is het vmbo voor uw directie een belangrijk terrein binnen uw kenniscentrum?

- ja nee weet ik niet

graag een toelichting

6. Hoe houdt uw organisatie u op de hoogte van ontwikkelingen binnen het vmbo?

- via vergaderen
 via mail/intranet
 anders, namelijk:
 niet

7. Zijn de werkzaamheden van de werkgroep communicatie van het Platform Bouwtechniek een ondersteuning voor uw werkzaamheden binnen het vmbo?

- ja nee weet ik niet

graag een toelichting

